ΠΡΟΛΑΤΗΣ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ:

Α! ΧΡΟΝΙΑ — 5 — ΔΕΚΕΒΡΗΣ - 1945

ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΠΡΟΛΑΤΗΣ

ΔΕΚΕΒΡΗΣ — 1945 | Α΄. ΧΡΟΝΙΑ — ΑΡ. 5.

ΣΥΧΡΟΝΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ.

ΑΣΤΙΚΟΔΗΜ. ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΚΑΙ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Ἡ ὁμολογία τοῦ σ. Ζαχαριάδη:

(Τέλος)

«Μὲ τὸν ἔνοπλο ἀγῶνα ἐνάντια στὸν κοινὸ ἐχθρὸ τὸ ΕΑΜ πρόσφερε ἀνεχτίμητες ὑπηρεσίες στοὺς συμμάχους, καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα στὴν 'Αγγλία καὶ στὶς ἐπιχειρήσεις της στὴ Μεσόγειο».

Τί εἴδους ὑπηρεσίες μπορεῖ νἆναι αὐτὲς, ποὺ πρόσφερε τὸ ΕΑΜ στὴν 'Αγγλία, μιὰ κ' οἱ ὑπηρεσίες αὐτὲς δὲν εἶναι ἀντιφασιστικές;

'Αφίνουμε τὸν ἀναγνώστη νἀπαντήσει μονάχος του.

Σ' ἕνα ἄλλο σημεῖο τῆς εἰσήγησης του, φαίνεται ἀκόμα πιὸ καθαρά:

«'Εδῶ θὰ πρέπει νὰ διακηρύξουμε ἀκόμα, τὸ ἴδιο χωρὶς κανένα δισταγμό, πώς, ἄν τὸ ΕΑΜ καὶ τὸ λαὸ τὸν ἄφηναν λέφτερο καὶ ἀπερίσπαστο στὴ δουλειά του, ἡ 'Ελλάδα θὰ στεκότανε σήμερα ἑνωμένη, γερή, περήφανη, ὑπόδειγμα λαϊκῆς τάξης, δουλειᾶς κι' ἀνοικοδόμησης γιὰ ὅλους τοὺς μικροὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης.

Ποιοὶ νἆναι ἄραγε αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ τοῦ ΕΑΜ καὶ τοῦ 'Ελληνικοῦ λαοῦ, ποὺ δὲν τὸν ἄφησαν νὰ κάνει ἀπερίσπαστα τὴ δουλειά του; Ποιοὶ ἄλλοι ἀπὸ τοὺς «ἀντιφασίστες» ἰμπεριαλιστές, ποὺ εἶχανε κάθε λόγο νὰ μὴ ἐπιτρέψουνε μιὰ τέτοιαν ἀνοικοδόμηση ὅπως τὴ θέλει ὁ λαός;

Καὶ πάρα κάτω:

«... καὶ τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἦταν νὰ μὴ βρίσκεται σήμερα ἡ Ἑλλάδα στὸ στρατόπεδο τῶν Νικητῶν, μὰ τῶν νικημένων, ἀκρωτηριασμένη δίχως τὶς βορεινὲς ἐπαρχίες καὶ τὰ νησιά της.»

Μὰ τὶ εἴδους πόλεμος μπορεῖ νἆναι, ἔτσι ὅπως τὸν θέλει ὁ σ. Ζαχαριάδης κι' ὁ 'Αμερικανὸς "Ολντριδς; "Ενας κομμουνιστής, μονάχα δυὸ εἰδῶν στρατόπεδα πρέπει νἄχει ὑπόψη: τὸ νικημένο στρατόπεδο τῆς ἀστικῆς τάξης ἀπὸ τὴ μιά, καὶ τὸ στρατόπεδο τῶν νικητῶν προλεταρίων ἀπὸ τὴν ἄλλη. Αὐτὰ διδάσκει ὁ μαρξισμός—λενινισμός.

« 'Εφόσο θὰ ὑπάρχει 'Αγγλικὴ αὐτοκρατορία θὰ ὑπάρχει ἡ ἀρτηρία αὐτή, καὶ ἡ 'Αγγλία θὰ κάνει ὅ,τι περνᾶ ἀπὸ τὰ χέρια της γιὰ νὰ τὴν κρατᾶ. Καὶ γι' αὐτὴ τὴν ἀρτηρία (Μεσόγειο) πολέμησε δυὸ φορές, στὸ 1914 καὶ στὸ 1939,» συνεχίζει ὁ σ. Ζαχαριάδης.

Τότε γιατί νὰ μὴν εἶναι κι' ὁ πόλεμος τοῦ 1939—1945 ἰμπεριαλιστικός, ἀφοῦ πολέμησε γιὰ τὸν ἴδιο ἀκριβῶς σκοπὸ ποὺ πολέμησε καὶ τὸ 1914, ποὺ ἦταν ἰμπεριαλιστικός;

Ἡ 'Αγγλικὴ αὐτοκρατορία καὶ ἡ ρεαλιστικὴ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τοῦ ΕΑΜ

«Οἱ ἀποικίες ἀποτελοῦν μιὰ ἀπὸ τὶς κυριώτερες πηγὲς ἀπὸ τὶς ὁποῖες ὁ Εὐρωπαϊκὸς καπιταλισμὸς ἀντλεῖ τὶς δυνάμεις του».

«Χωρὶς τὴν κατοχὴ τῶν μεγάλων ἀγορῶν καὶ τῶν μεγάλων ἐδαφῶν ἐκμετάλλεψης στὶς ἀποικίες, οἱ καπιταλιστικὲς δυνάμεις τῆς Εὐρώπης δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ κρατηθοῦν πολὺ καιρό. Ἡ 'Αγγλία, φρούριο τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ὑποφέρει ἐδῶ κ' ἑκατὸ χρόνια ἀπὸ ὑπερπαραγωγή. Μόνο μὲ τὴν κατάχτηση τῶν ἀποικιακῶν ἐδαφῶν, ποὺ εἶναι συμπληρωματικὲς ἀγορὲς γιὰ τὴν πούληση τῶν προϊόντων, ποὺ πλεονάζουν, καὶ ταυτοχρόνως πηγὲς πρώτων ὑλῶν γιὰ τὴν ἐργαζομένη βιομηχανία της, κατόρθωσε νὰ διατηρήσει παρ' ὅλο τὸ βάρος του, τὸ καπιταλιστικό της καθεστώς. Μόνο μὲ τὴν ὑποδούλωση τῶν τόσων ἑκατοντάδων ἑκατομμυρίων τῆς 'Ασίας καὶ τῆς 'Αφρικῆς ὁ 'Αγγλικὸς ἰμπεριαλισμὸς μπόρεσε νὰ κρατήσει καὶ σήμερα τὸ Βρεττανικὸ προλεταριάτο κάτω ἀπὸ τὴν ἀστικὴ κυριαρχία.»

«Ὁ Εὐρωπαϊκὸς ἰμπεριαλισμὸς θὰ κρεμνιστεῖ ὅταν ἡ προλεταριακὴ ἐπανάσταση ἀφαιρέσει τὴν ἀποικιακὴ δύναμη τῆς Εὐρώπης: Ἡ προλεταριακὴ ἐπανάσταση κ' ἡ ἐπανάσταση τῶν ἀποικιῶν θὰ συντράμουν γιὰ νὰ εἶναι νικηφόρο τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀγῶνα..» (ἀπὸ τὸ πρόγραμμα καὶ τὸ καταστατικὸ τῆς Κ. Διεθνοῦς)

"Ας δοῦμε τώρα πῶς κατανοεῖ, καὶ πῶς θέλει τὴ ρεαλιστικὴ πολιτικὴ τοῦ ΕΑΜ ὁ σ. Ζαχαριάδης.

«"Ομως στὴ γενικὴ γραμμή, ὅταν τὴ δοῦμε, θὰ πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε ὅτι τόσο ἡ γραμμὴ τοῦ ΕΑΜ, ὅσο καὶ ὁ ἀγῶνας του, δείχνουν ὅτι κατανοοῦν τὴν 'Αγγλία καὶ τὴ βοηθοῦν νὰ ξεπε-

ράσει τὶς μεγάλες δυσκολίες της, τὴν κρίση πού τότε περνοῦσε στὴ Μεσόγειο.»

Νὰ σχολιάσουμε αὐτὴ τὴ ρεαλιστικὴ πολιτικὴ τοῦ ΕΑΜ καὶ τοῦ Τριτοδιεθνιστὴ κομμουνιστή ! Ζαχαριάδη, πολιτικὴ ποὺ εἶναι πλέρια ἀντίθετη μὲ τὴν ἐπαναστατικὴ μαρξιστική—λενινιστικὴ πολιτική; Εἶναι ἀλήθεια πῶς δὲ ξαίρουμε τὶ νὰ ποῦμε. Ἀπὸ τή μιὰ ὁ σ. Ζαχαριάδης θέλει τὴν ἀπελευθέρωση τῶν ὑποδούλων λαῶν, κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη βοηθᾶ τὴν ἰμπεριαλιστικὴ Ἀγγλία νὰ ξεπεράσει τὴν «κρίση» της. Δὲν θὰ μποροῦσε, μὰ τὴν ἀλήθεια, νὰ νοηθεῖ πιὸ ρεαλιστικὴ πολιτική ἀπ' αὐτή.

Μιὰ ρεαλιστική πολιτική, ποὺ βοήθησε τὴν ἰμπεριαλιστική Ἀγγλία νὰ ξεπεράσει τὴν κρίση της, γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ κρατᾶ ὑπόδουλους ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια λαούς.

Μιὰ ρεαλιστική πολιτική ποὺ βοήθησε τὴν ἰμπεριαλιστική Ἀγγλία νὰ ξεπεράσει τὴν κρίση της, σὲ τέτοιο σημεῖο, ποὺ νὰ ὑποδουλώσει τὴν Ἑλλάδα οἰκονομικά, πολιτικά καὶ στρατιωτικά.

Ἂς ἐπεχτείνουμε τώρα τὴ ρεαλιστική αὐτή πολιτική, ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὸ σταλινισμό, καὶ βρίσκει τὴν πραχτική της ἐφαρμογή ἀπ' ὅλα τὰ σταλινικὰ κόμματα τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς.

Ἡ Ἑλλάδα χτυπιέται μὲ τὸν πιὸ βάρβαρο τρόπο, ἀπὸ τὰ ἰμπεριαλιστικὰ καταχτητικὰ στρατεύματα. Καὶ τὰ προλεταριάτα, τὰ « ἀντιφασιστικά » σταλινικὰ προλεταριάτα—μένουν ἀπαθῆ μπροστὰ στὴν Ἑλληνική αὐτή τραγωδία. Ἀσυγκίνητα. Στὸ Βέλγιο, ἡ ἴδια ἐπέμβαση τῶν ἰμπεριαλιστῶν, τὸ ἴδιο ἀσυγκίνητα οἱ ἐργάτες τῶν ἄλλων χωρῶν. Στὴν Ἀσία καὶ στὴν Ἀφρική, ξεσπᾶ ἕνα τεράστιο ἐθνικοαπελευθερωτικὸ κίνημα. Οἱ ἰμπεριαλιστὲς ρίχνουνται ἀπάνω στὶς ἐπαναστατημένες ἀσιατικὲς φυλές, μ' ὅλη τὴν ἀφρισμένη λύσσα τῆς καταχτητικῆς μανίας. Στὴν Κίνα, ὁ καλῶς ἐξωπλισμένος ἀπὸ τοὺς ἰμπεριαλιστὲς στρατὸς τοῦ Τσάγκ-Κάϊ-Σέκ, ἐπιτίθεται ἐνάντια στοὺς Κινέζους κομμουνιστές. Μὰ ποιὸς συγκινεῖται, ποιὸς νοιάζεται; Ἡ Γ'. Διεθνής, δυστυχῶς, οὔτε τίμια δὲν ἤξαιρε νὰ πεθάνει. Πεθαίνοντας κληροδότησε στὸ παγκόσμιο προλεταριάτο τὴν κατάρα τῆς πολιτικῆς της διαθήκης: Ὅποιος θέλει κομμουνισμό, ἂς τὸν κάνει στὸ σπίτι του. Ἀρκεῖ νἀνακαλύψει τὴ φιλοσοφικὴ λίθο τοῦ κομμουνισμοῦ. Καὶ στὴν Ἑλλάδα ἡ φιλοσοφικὴ λίθος τοῦ κομμουνισμοῦ, εἶνα ὁ . . . ἀστικοδημοκρατικός μετασχηματισμός.

Ἀστικοδημοκρατικός μετασχηματισμός ποὺ μεταφραζόμενος σημαίνει: διαιώνιση τῆς μισθοδουλείας. τῆς πιὸ ἄγριας ἐκμετάλλεψης τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ, πρὸς ὄφελος τῶν χρυσοκανθάρων τῆς μεγαλοαστικῆς τάξης, εὐνουχισμός τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος. Μὲ μιὰ λέξη : Προδοσιά !

Ἡ διεθνὴς κεφαλαιοκρατία ἔχει τοὺς ἀνταγωνισμού, τῆς, τὶς συγκρούσεις της γιὰ τὴν ἐπικράτηση στὴν παγκόσμιαν ἀγορά, ἔχει τοὺς πολέμους της. Μὰ σ' ἕνα σημεῖο μένει σύμφωνη : νὰ μὴ χάσει τὴ θέση της ὡς κυρίαρχη τάξη. Γιαφτό, ὅταν τὸ ἐπαναστατημένο προλεταριάτο μιᾶς χώρας ὁπλίζεται καὶ ξεσηκώνεται ἐνάντια στὸ θανά-

σιμο του ἐχθρό—τὸ κεφάλαιο—τότε ὅλοι οἱ κεφαλαιοκράτες, παραμερίζοντας τὶς διαφορές τους, ρίχνουνται σὰ λύκοι ἀπάνω στὸ ἐπαναστατημένο προλεταριάτο γιὰ νὰ τὸ συντρίψουν. Οἱ ξένοι ἰμπεριαλιστὲς ἦταν ὑποχρεωμένοι νὰ ἐπέμβουν στὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ καταστείλουνε τὴν προλεταριακὴ ἐπανάσταση, καὶ νὰ στεριώσουνε τή θέση τῆς κλονιζόμενης ἀστικῆς τάξης. Τὸ τέλος τῆς ἀστικῆς τάξης στὴν Ἑλλάδα θὰ σήμαινε τὴν ἀρχὴ τοῦ δικοῦ τους τέλους.

Καὶ κάτι ἄλλο. Ἂν οἱ ἰμπεριαλισιὲς σήμερα ἐπιτρέπουνε σὲ μερικὲς γειτονικὲς τῆς Ρωσσίας χῶρες νὰ ἐπικρατοῦν—ἴσα μ' ἕνα σημεῖο—τὰ ἀριστερὰ στοιχεῖα, τὸ ἐπιτρέπουνε μονάχα προσωρινά Προνωρινὰ λέμε γιὰ νὰ ἐξασφαλιστεῖ ὁ ἀναγκαῖος χρόνος γιὰ τὴν ἀντεπανάσταση. Ἂν τὸ διεθνὲς προλεταριάτο, παρ' ἐλπίδα, ἐξακολουθεῖ καὶ στὸ μέλλο νἀκολουθεῖ τὴν ἴδια χλιαρὴ κι' ἀναποφάσιστη πολιτική (ποὺ ἐξακολουθοῦσε στὸ παρελθόν), δὲ θἆναι μακρυὰ ὁ καιρὸς ποῦ θὰ βρεθεῖ σὲ πολὺ δύσκολη θέση. Πάντως, εὐχόμαστε ἡ ἀνησυχία μας αὐτὴ γιὰ τὸ μέλλο νὰ διαψευστεῖ. Κι' ἀσφαλῶς θὰ διαψευστεῖ!

Ἡ Δεκεβριανὴ Ἐπανάσταση.

Τὸ παγκόσμιο προλεταριάτο, προδομένο ἀπ' ὅλες τὶς πλευρὲς παρακολουθεῖ, μὲ τὴ μεγαλύτερη μοιρολατρικὴ ἀπάθεια, τὸ ἴδιο του τὸ τσεκούρεμα. Στὴν Ἑλλάδα, ἕνας ἀπὸ τοὺς κυριώτερους λόγους, ποὺ ὁδηγήσανε τὴν ἐπανάσταση σ' ἀποτυχία, ἦταν γιατὶ ἡ προλεταριακὴ τάξη τῶν ἄλλων χωρῶν δὲν ἐθεώρησαν τὴν Ἑλληνικὴ ἐπανάσταση σὰ δική τους ἐπανάσταση. Καὶ προπαντῶς οἱ γειτονικὲς πρὸς τὴν Ἑλλάδα χῶρες, καὶ εἰδικά, οἱ προλετάριοι τῆς Ἀγγλίας, ποὺ ἦταν ἡ κυριώτερη ἐπιτιθέμενη χώρα.

Ὁ μαρξισμός—λενινισμός μᾶς διδάσκει, «πὼς εἶναι ἀδύνατο νὰ πετύχει ἡ ἐπανάσταση σὲ μιὰ χώρα, ὅταν δὲν τὴν θέλουν—αὐτὴ τὴν ἐπανάσταση—κι' οἱ προλετάριοι τῶν ἄλλων χωρῶν.

Ἂς παρακολουθήσουμε τὰ γεγονότα τοῦ Δεκέβρη, ὅπως μᾶς τὰ παρουσιάζει ὁ σ. Ζαχαριάδης στὴν ἀπολογία του:

«Ἂς πάρουμε τὰ γεγονότα: Ὁ ΕΛΑΣ κυνηγάει τοὺς Γερμανοὺς ποὺ φεύγουν καὶ, γιατὶ ὁ κόκκινος στρατὸς τοὺς πιέζει ἀπὸ πάνω, κι' ὅταν ἀκόμα ἔρχεται ἡ κυβέρνηση ἀπὸ τὴν Νεάπολη, ἡ οὐσιαστικὴ ἐξουσία παραμένει μονάχα στὰ χέρια τοῦ ΕΑΜ. Στὸ μεταξὺ ὅμως ὁ ἀξιοθρήνητος Παπαντρέας στέλλει ἀπὸ τὴν Ἰταλία τὸ περίφημο τηλεγράφημά του στοὺς Τσῶρτσιλ καὶ Ἤντεν:

«Θεωρῶ καθῆκον νὰ σᾶς ἀνακοινώσω . . . κλπ.»

«Τὸ τηλεγράφημα αὐτό, ποὺ τὸν ἔβαλαν καὶ τὄκαμε, τὰ λέγει ὅλα. Καὶ στὸ πρόσωπο τοῦ Παπαντρέα ξεσκεπάζει ἕνα κρυμμένο Πανσανία.»

Ὁ Παπαντρέας, σὰν ἐκπρόσωπος τῶν συμφερόντων τῆς ἀστικῆς τάξης, δὲ μπορεῖ παρὰ νἆναι ἕνας Παυσανίας ἀπὸ προλεταριακὴ πλευρά. Ὁ Παπαντρέας ἔκανε τὸ πᾶν γιὰ νὰ σώσει τὰ συμφέροντα, ὄχι τοῦ λαοῦ, μὰ τῆς κυρίαρχης μεγολοαστικῆς τάξης. Ὅταν ὅμως

ἕνας παραδίνει τὴν οὐσιαστικὴ ἐξουσία τοῦ λαοῦ στὰ χέρια τῶν μισητῶν ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ, ὅταν ἕνας βοηθᾶ τἄτιμα σχέδεα ἑνὸς Παυσανία, πῶς πρέπει νὰ χαραχτηριστεῖ;

Ἀκριβῶς ἐδῶ εἶναι τὸ τεράστιο κι' ἀδικαιολόγητο λάθος ποὔκανε ἡ ἡγεσία τοῦ ἀγωνιζόμενου προλεταριάτου, παραδίνοντας τὴν οὐσιαστικὴ ἐξουσία τοῦ λαοῦ στὰ χέρια τῆς τάξης ἐκείνης, ποὺ ὁ θάνατός της θὰ φέρει τὴν ἀνάσταση τῆς καταπιεζόμενης τάξης.

Ἡ οὐσιαστικὴ ἐξουσία βρισκόταν στὰ χέρια τοῦ λαοῦ,—ἀκοῦτε—φωνάζει ὁ σ. Ζαχαριάδης. Κι' αὐτὸ ἦταν ἀλήθεια. Τὸ προλεταριάτο στὸν ἀδιάκοπο διμέτωπο ἀγῶνα του σὲ συνεργασία μαζὶ μὲ τοὺς ἀγρότες καὶ τἄλλα καταστραμένα μικροαστικὰ στρώματα, κατόρθωσε νὰ μεταβάλει τὸ χαραχτῆρα τοῦ πολέμου. Ἀπὸ ἰμπεριαλιστικὸς γίνηκε κοινωνικὸς πόλεμος, ἐμφύλιος πόλεμος. Ἡ ἡγεσία ὅμως τοῦ προλεταριάτου ἀντὶ νὰ κάνει καλὴ χρήση τῆς οὐσιαστικῆς αὐτῆς ἐξουσίας ἐφαρμόζοντας τὴ διχτατορία τοῦ προλεταριάτου, γιὰ τὴν τελεία συντριβὴ τῆς ἀστικῆς τάξης καὶ τὴν ἐφαρμογὴ ἑνὸς ἐπαναστατικοῦ σοσιαλιστικοῦ προγράμματος, πήγαινε στὸ Λίβανο καὶ στ' ἄλλα διαβούλια γιὰ νὰ διαπραγματευθεῖ τὴν παράδοση τῆς οὐσιαστικῆς ἐξουσίας στὰ χέρια τῶν ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ.

Ἂν ἡ ἡγεσία τοῦ προλεταριάτου ἐφάρμοζε τὴ δική του διχτατορία, κατασυντρίβοντας τὴν ἐσωτερικὴ ἀντίδραση, θὰ μποροῦσε νἀντιτάξει ἑκατονταπλάσια ἀντίσταση ἀπὸ κείνη ποὺ ἀντέταξε στὴν ἐξωτερικὴ ἐπέμβαση, καὶ ἡ Δεκεβριανὴ ἐπανάσταση, δὲ θἄχε τὴ Βάρκιζά της.

Μὰ τί φταῖνε οἱ ἡγέτες, ἴσως μᾶς ποῦν μερικοί, ἂν ἡ ἀστικὴ τάξη δὲν τήρησε τὴν ὑπόσχεσή της, ἂν ἐξαπάτησε τὶς μάζες;

Σ' αὐτὸ τὸ γεμάτο ὑπουλότητα καὶ ψεφτιὰ μικροαστικὸ ἐπιχείρημα, ἀπαντοῦμε μὲ τὰ λόγια τῶν μεγάλων δασκάλων τῆς ἐπανάστασης.

« Ἀλλοίμονο στὸ προλεταριάτο ἐκεῖνο ποὺ δὲ θὰ βασιστεῖ στὴ δικιά του δύναμη, μὰ θὰ δώσει πίστη στὶς ὑποσχέσεις τῶν κεφαλαιοκρατῶν ».

Ὅταν ἕνας θέλει νὰ ξεχάσει, πολὺ εὔκολα ξεχνᾶ.

Καὶ μεῖς ξεχάσαμε, καὶ πήραμε . . . κι' ἀγκαλιάσαμε καὶ . . . χαιρετήσαμε τὶς διακηρύξεις τοῦ Ἀτλαντικοῦ, τῆς Τεχεράνης, τῆς Γιάλτας, κ. τ. ρ.

Λόγια γιομάτα ψεφτιὲς κι' ἀόριστες ὑποσχέσεις. Λόγια χωρὶς κανένα νόημα. Διακηρύξεις χωρὶς τίποτα τὸ θετικό.

Ναρκωτικὸ γιὰ τὴν ἐπαναστατικὴ ψυχὴ τοῦ προλεταριάτου. Νανούρισμα γιὰ ἀποκοίμισμα τῶν ὀνείρων του. Βάλσαμο στὴ χαίνουσα πληγή του.

Μὰ πῶς τὸ προλεταριάτο νὰ μὴ δεχτεῖ αὐτὰ τὰ δῶρα! ὅταν προσφέρουνται ἀπὸ τὸν καλύτερο φίλο καὶ σύντροφό του; Πῶς νὰ τ' ἀπορρίψει ὅταν τοῦ τὰ δίνει ὁ ἀγαπημένος του πατέρας, ὁ Στάλιν! Δὲν εἶναι ἔτσι, σύντροφε Ζαχαριάδη;

Καὶ νά τὰ δῶρα: Ἡ Μεσόγειος κ' ἡ Ἀνατολὴ στὴν Ἀγγλία. Ἡ Κίνα στὴν Ἀμερική. Οἱ βορειοανατολικὲς χῶρες τῆς Εὐρώπης στὴ Ρωσσία.

Προλετάριοι ἀντιφασίστες ὅλου τοῦ κόσμου, ἀνοῖξτε τὶς ἀγκαλιές σας γιὰ νὰ δεχθεῖτε τὰ δῶρα τοῦ ἀντιφασιστικοῦ σας ἀγῶνα:

Οἱ Ἰνδοί, θὰ πολεμοῦνε ἐνάντια στοὺς Ἰνδονησίους καὶ τοὺς Ἀνναμίτες. Οἱ Ἀμερικάνοι ἐνάντια στοὺς Κινέζους. Οἱ Ἐγγλέζοι ἐνάντια στοὺς Ἕλληνες.

Αὐτὸ ἦταν τάχα τὸ νόημα τοῦ ἀντιφασιστικοῦ ἀγῶνα; Μὰ ὑπάρχουν μεγάλοι καὶ μικροί, ἐλεύθεροι καὶ δοῦλοι;

Σύντροφοι, ναί! ποιὸ ἦταν τάχα τὸ νόημα τοῦ ἀντιφασιστικοῦ ἀγῶνα; Ποιὸς θὰ μᾶς ἀπαντήσει;

Μὰ ποιὸς γνοιάζεται γιὰ ὅλ' αὐτά, ὅταν, στὴν ἐπαναστατικώτερη περίοδο τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας, μιλᾶμε γιὰ εἰρηνικὰ μέσα;!

Ὁ σ. Ζαχαριάδης ἀποφεύγει νὰ μᾶς δώσει τὰ πραγματικά, τὰ βαθύτερα αἴτια τῆς ἀποτυχίας τῆς Δεκεβριανῆς ἐπανάστασης. Λὲς καὶ τρομάζει νἀποκαλύψει τὰ τεράστια λάθη ποὺ ἔκανε ἡ ἡγεσία τῆς πρωτοπόρας τάξης. Δὲν εἶναι καθόλου ντροπὴ νὰ ὁμολογεῖ κανεὶς τὰ λάθη του, ὅταν, βέβαια, θέλει νὰ διορθώσει αὐτὰ τὰ λάθη, ὅταν θέλει νἄ τραβήξει τὸ σωστὸ καὶ φωτισμένο—ἀπὸ τὸ μαρξισμόλενινισμό—δρόμο, ποὺ ὁδηγεῖ τὸ προλεταριάτο στὴ νίκη.

Ἄς ἐλπίσουμε πὼς πολὺ σύντομα θὰ βρεθεῖ ὁ κατάλληλος, ποὺ θὰ μᾶς δώσει τὰ αἴτια ποὺ ὁδήγησαν τὴν ἐπανάσταση σὲ ἀποτυχία. Γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ ἐπανάσταση δὲν ἐνδιαφέρουνται μονάχα οἱ Ἕλληνες. Εἶναι παγκόσμια ὑπόθεση. Ἡ πεῖρα, ποὺ προκύπτει ἀπὸ μιὰ ἐπανάσταση, πρέπει νὰ γίνει χτῆμα ὁλονῶν—ἐκείνων ποὺ ἑτοιμάζουνται γιὰ τὴν ἀνατροπὴ τῆς κεφαλαιοκρατικῆς τάξης. Τὰ λάθη μιᾶς χώρας πρέπει νὰ γίνουνται μαθήματα τῶν ἄλλων χωρῶν.

Λαϊκὴ Δημοκρατία.

Ὁ σ. Ζαχαριάδης προσπαθεῖ νὰ κατασκευάσει μιὰ νέα μορφὴ κοινωνίας, τὴν ἀστικο—λαϊκο—δημοκρατικὴ κοινωνία. Μιὰ κοινωνία κατασκευασμένη μὲ λίγο οὐτοπισμό, λίγο μενσεβικισμό, λίγο σοσιαλδημοκρατισμό, χωρὶς μορφὴ καὶ σχῆμα. Μιὰ κοινωνία ποὺ ἐξυπηρετεῖ θαυμάσια, τὸ σύστημα τῆ μισθοδουλείας, καὶ τῆς ἐκμετάλλεψης. Νά τί εἴδους κοινωνία θέλει ὁ σ. Ζαχαριάδης.

«Στὴ λαϊκὴ δημοκρατία δὲν καταργεῖται ἡ πάλη τῶν τάξεων γιατὶ δὲν καταργοῦνται οἱ τάξεις, μὰ ἡ ταξικὴ αὐτὴ πάλη καθοδηγεῖται καὶ πειθαρχεῖται γιὰ τὸ κοινό (!) συμφέρο καὶ τὴν γενικὴ πρόοδο!!!

Τώρα πῶς θὰ κατορθώσει ὁ σ. Ζαχαριάδης νὰ συμβιβάσει τὶς τάξεις, εἶναι μυστήριο. Ὁ διαλεχτικὸς ὑλισμὸς μᾶς διδάσκει πὼς εἶναι ἀδύνατος ὁ συμβιβασμὸς τῶν τάξεων.

Παρ' ὅλη ὅμως τὴ φανταχτερότητά της, ἡ λαϊκὴ δημοκρατία ἔχει καὶ τὸ ἀδύνατο σημεῖο. Ἡ λαοκρατία στὴν Ἑλλάδα μπορεῖ νὰ

πετύχει, μὲ μιὰ προϋπόθεση. Μὲ τὴν προϋπόθεση πὼς δὲ θάχουνε ἐξωελληνικὴ ἐπέμβαση.

Μὰ ἀφοῦ ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ἐξωελληνικὴ ἐπέμβαση, τί πρέπει νὰ γίνει; Μὲ ποιὸ τρόπο θὰ ξαναπάρει στὰ χέρια του, τὴν κρατικὴ ἐξουσία τὸ προλεταριάτο; Μὲ εἰρηνικὰ μέσα ἢ μὲ ἔνοπλη ἐξέγερση;

Ὁ σ. Ζαχαριάδης τὴ θεωρία τοῦ ἀστικοδημοκρατικοῦ μετασχηματισμοῦ τὴ στηρίζει, ἀπάνω σ' ἕνα παλιὸ μενσεβίκικο ἐπιχείρημα: Ἡ Ἑλλάδα, ἰσχυρίζεται, σὰ χώρα καθυστερημένη, δὲ μπορεῖ νὰ κάνει σήμερα σοσιαλισμό. Πρέπει νὰ περάσει ἀπὸ ἕνα ἐνδιάμεσο μεταξὺ καπιταλιστικῆς καὶ σοσιαλιστικῆς κοινωνίας, σταθμό. Ἀπαραίτητο σταθμὸ γιὰ τὴν ὁλοκλήρωση τοῦ ἀστικοῦ μετασχηματισμοῦ, καὶ τὴν πλήρη ἐξαφάνιση τῶν φεουδαρχικῶν ὑπολειμμάτων:

Τόν τελευταῖο καιρὸ ἀκούεται ἀπὸ σοσιαλιστικὴ πλευρὰ τὸ σύνθημα γιὰ τὸ σασιαλισμό, γιὰ τὴν ἄμεση πραγματοποίησή του στὴν Ἑλλάδα.

» Εἶναι σωστὸ ἕνα τέτοιο σύνθημα γιὰ τὴν Ἑλλάδα; Ἡ γνώμη μου εἶναι πὼς ἕνα τέτοιο σύνθημα γιὰ τὴν Ἑλλάδα εἶναι σήμερα πρόωρο, κατὰ συνέπεια λαθασμένο. Ξεπηδάει τὸ στάδιο τῆς ὁλοκλήρωσης τοῦ δημοκρατικοῦ μετασχηματισμοῦ, ξεπηδάει δηλ. ἕνα στάδιο ἐξέλιξης ποὺ εἶναι πραγματοποιήσιμο (;) κ' ἔτσι δημιουργεῖ ἕνα κενὸ ἀνάμεσα σὲ σένα καὶ στὴν πραγματικότητα. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἀπομονώνεσαι ἀπ' τὴ ζωή, ἀπ' τὴ μάζα, ἀπὸ τὸ κίνημα. Πέφτεις στὸ σεχταρισμό».

Ὁ σ. Ζαχαριάδης, εἶναι ὁλοφάνερο, πὼς σ' ἕνα μονάχα σκοπὸ ἀποβλέπει: Προσπαθεῖ νὰ πείσει τὴν πρωτοπορία τῆς ἐργατικῆς τάξης ὅτι ὁ ἱστορικὸς ρόλος τοῦ προλεταριάτου δὲν εἶναι ἡ ἀνατροπὴ τῆς κεφαλαιοκρατικῆς τάξης, ἀλλὰ ὁ ἀστικοδημοκρατικὸς μετασχηματισμός. Τὸ Κ. Κ. Ε. δὲν ἱδρύθηκε γιὰ νὰ κάνει προλεταριακὴ ἐπανάσταση, ἀλλὰ ἀστικοδημοκρατικὸ μετασχηματισμό. Μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσει ποιὸ ἦταν τὸ πρόγραμμα καὶ τὸ καταστατικὸ τοῦ ΚΚΕ, ποὺ ἀποτελοῦσε τμῆμα τῆς Γ'. Διεθνοῦς; Μπορεῖ νὰ μᾶς πεῖ ποιὸ ἦταν τὸ πρόγραμμα καὶ τὸ καταστατικὸ τῆς Γ'. Διεθνοῦς, ὅπως ψηφίστηκε στὸ Β'. συνέδριο, τὸ 1920;

Γιὰ τὴν καλλίτερη διαφώτιση τῶν ἀναγνωστῶν μας, παραθέτουμε τὸ πρῶτο ἄρθρο τοῦ καταστατικοῦ τῆς Γ'. Διεθνοῦς:

Ἄρθρο 1— Ἡ Νέα Διεθνὴς Ἕνωση τῶν ἐργατῶν ἱδρύεται γιὰ νὰ ὀργανώσει μιὰ συνολικὴ δράση τοῦ προλεταριάτου τῶν διαφόρων χωρῶν, ποὺ θἀποβλέπει σ' ἕνα μοναδικὸ σκοπό, δηλ. γκρέμισμα τοῦ καπιταλισμοῦ, στὴν ἐγκαθίδρυση τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου καὶ μιᾶς διεθνοῦς δημοκρατίας τῶν σοβιὲτ γιὰ τὴν ὁλοκληρωτικὴ κατάργηση τῶν τάξεων καὶ τὴν πραγματοποίηση τοῦ σοσιαλισμοῦ, ποὺ εἶναι τὸ πρῶτο βῆμα τῆς κομμουνιστικῆς κοινωνίας.

Ὅπως βλέπουμε τὸ πρῶτο καὶ θετικὸ καθῆκο τοῦ προλεταριάτου εἶναι τὸ γκρέμισμα τοῦ καπιταλισμοῦ κ' ἡ ἐγκαθίδρυση τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου. Στὴν περίοδο τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου, δὲν τίθεται ζήτημα σοσιαλισμοῦ. Ὁ μεταμορφισμὸς

μιᾶς κοινωνίας, δὲ μπορεῖ νὰ γίνει μέσα 24 ὧρες. Κι' αὐτὸ τὸ ξαίρει πολὺ καλὰ ὁ σ. Ζαχαριάδης. Ξεπίτηδες συγχίζει τὰ πράματα ὁ ἀστικοδημοκράτης Ζαχαριάδης, γιὰ νὰ παρακάμψει τὸ μεγάλο σκόπελο τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου.

Γιὰ νὰ καταλάβουμε πέρα ὡς πέρα πῶς μπαίνουν τὰ πράματα ἀπὸ μαρξιστική—λενινιστικὴ πλευρά, ἄς δοῦμε τὶ συμβαίνει στὶς γειτονικὲς χῶρες τῆς Ἑλλάδας Γιουγκοσλαβία, Ρουμανία, Βουλγαρία. Σήμερα στὶς χῶρες αὐτὲς δὲ μιλᾶνε γιὰ ἀστικοδημοκρατικὸ μετασχηματισμό, ἀλλὰ γιὰ σοσιαλισμό. Μήπως οἱ χῶρες αὐτὲς ἦταν πιὸ προοδευμένες ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα; Ἀσφαλῶς ὄχι. Μὰ τότε τί συμβαίνει; Ἀπλούστατα, οἱ χῶρες αὐτὲς ἀνέτρεψαν τὴν κεφαλαιοκρατικὴ τάξη, σύντριψαν τὸ ἀστικὸ κράτος, καὶ τὸ ἀντικατάστησαν μὲ τὸ προλεταριακό κράτος. Κοινωνικοποίησαν τὰ ἐργοστάσια, τὰ μεταλλεῖα, τὶς τράπεζες κλπ. Ἀπαλλοτρίωσαν τὶς μεγάλες ἐχτάσεις γῆς. Ἄρχισαν νὰ μπαίνουν οἱ βάσεις γιὰ τὴν ἐκβιομηχανοποίηση. Μὰ ἀκόμη δὲν εἶναι σοσιαλισμός. Ἁπλούστατα μπαίνουν τὰ θεμέλια ποὺ θὰ χτιστεῖ ὁ σοσιαλισμός. Ὅλα ὅμως αὐτὰ γίνηκαν μὲ τὴν ἔνοπλη ἐξέγερση τῶν μαζῶν, καὶ τὴν ἐπέμβαση τοῦ Κόκκινου στρατοῦ. Ὁ κοινωνικός μεταχηματισμός, ποὺ ἄρχισε νὰ γίνεται στὶς χῶρες αὐτές, δὲ γίνηκε μὲ εἰρηνικὰ μέσα, ὅπως πολλοὶ πιστεύουν, λόγω τῆς κυριαρχούσης μορφῆς τοῦ ἰμπεριαλιστικοῦ πολέμου, ἀλλὰ γίνηκε μὲ βίαια μέσα, μ' ἔνοπλη ἐξέγερση, κ' ἔνοπλη ἐπέμβαση τοῦ Κόκκινου στρατοῦ.

Τάχατες οἱ μενσεβίκοι καὶ τἄλλα ὀππορτιουνιστικὰ στοιχεῖα, δὲν πρόβαλλαν κατὰ τὶς παραμονὲς τῆς Ὀχτωβριανῆς ἐπανάστασης τὸ ἴδιο ἐπιχείρημα, ποὺ προβάλλει σήμερα ὁ σ. Ζαχαριάδης καὶ Σία; Ἄς θυμηθοῦμε τὶ ἔλεγαν τότες οἱ προδότες μενσεβίκοι, οἱ ἄτιμοι αὐτοὶ μενσεβίκοι: Δὲ μποροῦμε νὰ κάνουμε σοσιαλισμό στὴ Ρωσσία, γιατὶ ἡ χώρα μας εἶναι μιὰ ὀπισθοδρομικὴ χώρα.

Τὸ παρήγορο εἶναι ὅτι «στὴν Ἑλλάδα τὸν τελευταῖο καιρό ἀκούεται συχνὰ ἀπὸ σοσιαλιστικὴ πλευρὰ τὸ σύνθημα γιὰ τὸ σοσιαλισμό». Μὰ κάθε μέρα ποὺ περνᾶ θἀκούγεται καὶ πιό συχνὰ κι' ἀπὸ περισσότερα στόματα ὄχι, βέβαια, τὸ σύνθημα «τῆς ἄμεσης πραγματοποίησης τοῦ σοσιαλισμοῦ», ὅπως σκόπιμα διαδίδει ὁ σ. Ζαχαριάδης, ἀλλὰ τὸ σύνθημα τῆς ἀναγκαιότητας τῆς βίαιης ἀνατροπῆς τῆς ἀστικῆς τάξης καὶ τῆς ἐγκαθίδρυσης τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου.

"Κράτος κ' ἐπανάσταση„

Προτοῦ βγάλουμε τὰ συμπεράσματά μας, θεωροῦμε ἀναγκαῖο νὰ παραθέσουμε μερικὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Λένιν «Κράτος κ' ἐπανάσταση», γιὰ νὰ βοηθηθεῖ ὁ ἀνάγνώστης νὰ σχηματίσει μιὰ σοφὴ Μαρξιστικὴ ἀντίληψη τῆς ἔννοιας «Κράτος». Γιὰ νὰ μπορέσει κανεὶς νὰ βγάλει ὀρθὰ συμπεράσματα, πρέπει νὰ ξεκινήσει ἀπὸ σωστὲς θέσεις. Τὸ ἀντίθετο ὁδηγεῖ στὴν πλάνη.

«Ὁ ἀγώνας γιὰ τὴν ἀπολύτρωση τῶν ἐργαζομένων μαζῶν,

ἀπὸ τὸ ζυγὸ τῆς πλουτοκρατίας γενικά, καὶ ἰδιαίτερα τῆς ἰμπεριαλιστικῆς πλουτοκρατίας—δὲ μπορεῖ νὰ ξεχωριστεῖ ἀπὸ τὸν ἀγῶνα ἐναντίο τῶν «ὀππορτιουνιστικῶν προλήψεων, ποὺ ἀφοροῦν τὸ κράτος»

«Τὸ Κράτος εἶνα προϊό κ' ἐκδήλωση τοῦ ἀδιαλλάχτου ἀνταγωνισμοῦ τῶν τάξεων. Τὸ πότε, ποῦ καὶ σὲ τί βαθμό μπορεῖ νἀναπτύσσεται τὸ κράτος, ἐξαρτᾶται ἀμέσως ἀπὸ τὸ πότε, ποῦ καὶ σὲ τί βαθμὸ οἱ ἀνταγωνισμοὶ τῶν τάξεων μιᾶς ὡρισμένης κοινωνίας δὲ μποροῦν νὰ καταλήξουν σὲ συμβιβαστικὴ λύση. Καὶ ἀντίστροφα, ἡ ὕπαρξη τοῦ κράτους ἀποδεικνύει ὅτι οἱ ἀνταγωνισμοὶ τῶν τάξεων εἶναι ἀσυμφιλίωτοι.

Ἀκριβῶς σ' αὐτὸ τὸ σημαντικώτατο καὶ θεμελιῶδες σημεῖο, ὑπάρχουν δυὸ εἰδῶν παραμορφώσεις τοῦ Μαρξισμοῦ.

Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, οἱ ἰδεολόγοι τῆς ἀστικῆς τάξης καὶ τῆς μικροαστικῆς τάξης ὑποχρεωμένοι,—ἀπὸ ἀναμφισβήτητα ἱστορικὰ γεγονότα—νἀναγνωρίσουν ὅτι τὸ κράτος ὑπάρχει ἐκεῖ μόνον ὅπου ὑπάρχουν ἀνταγωνισμοὶ καὶ συγκρούσεις τῶν τάξεων, προσπαθοῦν νὰ «διορθώσουν» τὸ Μάρξ, ὥστε νὰ φαίνεται ὅτι τὸ Κράτος εἶναι ἕνα ὄργανο γιὰ τὴ συμφιλίωση τῶν τάξεων. Σύμφωνα μὲ τὸ Μάρξ τὸ Κράτος, δὲ μπορεῖ μήτε νὰ γεννηθεῖ οὔτε νὰ κρατηθεῖ, ὅταν εἶναι δυνατὴ ἡ συμφιλίωση τῶν τάξεων. Κατὰ τὴ γνώμη ὅμως τῶν μικροαστῶν καὶ ὑποκριτῶν καθηγητῶν καὶ δημοσιολόγων, τὸ Κράτος, (καὶ δὲ διστάζουν πολλὲς φορὲς νὰ ἐπικαλοῦνται στὰ λεγόμενά των καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Μάρξ), καταντᾶ ὁ διαιτητὴς καὶ συμφιλιωτὴς τῶν τάξεων. Σύμφωνα μὲ τὸ Μάρξ, τὸ Κράτος εἶναι τ' ὄργανο τῆς κυριαρχίας, τ' ὄργανο τῆς καταπίεσης μιᾶς τάξης ἀπὸ τὴν ἄλλη. Σκοπός του εἶναι νὰ δημιουργήσει ἕνα καθεστὼς ποὺ νομιμοποιεῖ καὶ διαιωνίζει αὐτὴ τὴν καταπίεση μετριάζοντας τὶς συγκρούσεις μεταξὺ τῶν τάξεων. Κατὰ τὴ γνώμη ὅμως τῶν πολιτικολόγων τῆς μικροαστικῆς τάξης, ἡ ἐπιβολὴ ἑνὸς καθεστῶτος ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴ συμφιλίωση τῶν τάξεων, καὶ ὄχι μὲ τὴν καταπίεση τῆς μιᾶς τάξης ἀπὸ τὴν ἄλλη. Μετριασμὸς τῶν συγκρούσεών των, δὲ σημαίνει, σύμφωνα μὲ αὐτούς, ὅτι οἱ καταπιεζόμενες τάξεις χάνουν ὡρισμένα μέσα καὶ μεθόδους στὸν ἀγῶνα τους γιὰ νἀποτινάξουν τὸ ζυγὸ τῶν καταπιεστῶν, ἀλλ' ὅτι συμφιλιώνεται μ' αὐτούς.

Ἔτσι, ὅταν ἡ ἐπανάσταση τοῦ 1917, τὸ ζήτημα τῆς ἀληθινῆς σημασίας καὶ τοῦ ρόλου τοῦ κράτους ἐπρόβαλε μ' ὅλη του τὴ σπουδαιότητα, ὡς ζήτημα πραχτικὸ ποὺ ἀπαιτοῦσε ἄμεση δράση ἀπὸ τὶς μάζες σ' εὐρεῖα κλίμακα, ὅλοι οἱ σοσιαλεπαναστάτες καὶ οἱ Μενσεβίκοι προσεκολλήθησαν ἀμέσως καὶ χωρὶς καμιὰ ἐπιφύλαξη στὴ μικροαστικὴ θεωρία τῆς συμφιλίωσης τῶν τάξεων ἀπὸ τὸ Κράτος. Πλῆθος προτάσεων καὶ ἄρθρων ἀπὸ δημοσιολόγους τῶν δύο αὐτῶν κομμάτων ἔβλεπαν τὸ φῶς κάθε μέρα, στηριζόμενα σ' αὐτὴ τὴ μικροαστικὴ ὑποκριτικὴ θεωρία τῆς συμφιλίωσης.

«Ἡ μικροαστικὴ τάξη εἶναι ἀνίκανη νὰ καταλάβει ὅτι τὸ Κράτος εἶναι τὸ ὄργανο τῆς κυριαρχίας μιᾶς τάξης, ποὺ δὲ μπορεῖ ποτὲ

νὰ συμφιλιωθεῖ μὲ τὶς ἐχθρικές της τάξεις. Ἡ στάση της ἀπέναντι τοῦ Κράτους εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ φναερὲς ἀποδείξεις ὅτι οἱ σοσιαλεπαναστάτες μας καὶ οἱ Μενσεβίκοι, δὲν εἶναι καθόλου σοσιαλιστές, (πράμα ποὺ ἐμεῖς οἱ μπολσεβίκοι διακηρύξαμε πάντοτε), παρὰ μόνο δημοκράτες τῆς μικροαστικῆς τάξης, μὲ φρασεολογία περίπου σοσιαλιστική.

»Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἡ διαστροφὴ τοῦ Μάρξ ἀπὸ τὴ σχολὴ τοῦ Κάουτσκυ, γίνεται μὲ μεγαλίτερη ἐπιτηδειότητα. «Θεωρητικῶς» δὲν ἀρνοῦνται οἱ ὀπαδοὶ τῆς σχολῆς αὐτῆς ὅτι τὸ Κράτος εἶναι ὄργανον κυριαρχίας μιᾶς τάξης, ἢ ὅτι οἱ ἀνταγωνισμοὶ τῶν τάξεων εἶναι δυνατὸ νὰ συμβιβασθοῦν. Ἀλλὰ ἐκεῖνο ποὺ λησμονοῦν ἢ παραβλέπουν εἶναι τὸ ἑξῆς : —Ἀφοῦ τὸ κράτος εἶναι προϊὸ τοῦ ἀδιαλλάχτου χαραχτήρα ποὺ ἔχουν οἱ ἀνταγωνισμοὶ τῶν τάξεων, ἀφοῦ εἶναι μιὰ δύναμη ποὺ ἐπιβάλλεται ἀπάνω στὴν κοινωνία καὶ ξεχωρίζεται σιγά-σιγὰ ἀπ' αὐτή, εἶναι φανερὸ ὅτι ἡ ἀπελευθέρωση τῶν καταπιεζομένων τάξεων εἶναι ἀδύνατο νὰ γίνει χωρὶς μιὰ βίαιη ἐπανάσταση, καὶ χωρὶς τὴν καταστροφὴ τοῦ μηχανισμοῦ τῆς Κρατικῆς ἐξουσίας, ποὺ δημιουργήθηκε ἀπὸ τὴν κυρίαρχη τάξη, καὶ ποὺ ἐνσαρκώνει αὐτὸ τὸ «ξεχωρισμό».

«Τὸ καπιταλιστικὸ κράτος, δὲ θὰ μαραθεῖ, σύμφωνα μὲ τὸν Ἔνγκελς, ἀλλὰ θὰ καταλυθεῖ ἀπὸ τὸ προλεταριάτο κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐπανάστασης. Μόνο τὸ προλεταριακὸ κράτος ὡς εἶδος κράτους, μαραίνεται μετὰ τὴν ἐπανάσταση».

Ἐξάλλου κάθε κράτος εἶναι μιὰ «εἰδικὴ δύναμη περιορισμοῦ» τῆς ὑπόδουλης τάξης. Κατὰ συνέπεια κανένα κράτος δὲν εἶναι μήτε «ἐλεύθερο», οὔτε «λαϊκό». Ὁ Μὰρξ κι' ὁ Ἔνγκελς τὸ ἀνέπτυξαν αὐτὸ πολλὲς φορὲς στοὺς συντρόφους των, στὰ 1870».

«Εἴπαμε παρακάτω καὶ θὰ τὸ ἀποδείξουμε καλύτερα σὲ λίγο, ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ Μὰρξ καὶ τοῦ Ἔνγκελς γιὰ τὸ ἀναπόφευχτο τῆς βίαιης ἐπανάστασης, ἀναφέρεται στὸ καπιταλιστικὸ κράτος, (τὴ Διχτατορία τοῦ προλεταριάτου), μὲ τὸ «μαρασμὸ» σύμφωνα μὲ τὸ γενικὸ κανόνα· αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνει μόνο μὲ τὴ βίαιη ἐπανάσταση. Ὁ πανηγυρικὸς ποὺ ἔψαλλε πρὸς τιμήν της ὁ Ἔνγκελς, συμφωνεῖ τελείως μὲ τὶς σκέψεις τοῦ Μάρξ. (Π.χ. στὸ τελευταῖο μέρος τοῦ ἔργου του «Ἡ ἀθλιότης τῆς φιλοσοφίας», καὶ στὸ «Κομμουνιστικὸ Μανιφέστο», ὅπου διακηρύσσει φανερὰ τὴν ἀναπόφευχτη ἀνάγκη τῆς βίαιης ἐπανάστασης. Ἐπίσης στὴν «Κριτικὴ τοῦ Προγράμματος τῆς Κόδα» στὰ 1875, στὴν ὁποία, μετὰ 30 χρόνια, μαστιγώνει ἀλύπητα τόν ὀππορτιουνιστικό του χαραχτῆρα). Ὁ πανηγυρικὸς αὐτὸς δὲν εἶναι καθόλου μιὰ ἁπλῆ «προτροπή», μιὰ ἁπλῆ προκήρυξη, ἢ μιὰ ἁπλῆ πολεμική. Ἡ ἀνάγκη τῆς συστηματικῆς διάδοσης μέσα στὶς μάζες, αὐτῆς καὶ μόνον αὐτῆς τῆς ἄποψης γιὰ τὴν ἀποκατάσταση, εἶναι ἡ βάση ὅλης τῆς διδασλαλίας τοῦ Μὰρξ καὶ τοῦ Ἔνγκελς. Καὶ ἀκριβῶς ἡ παραμέληση αὐτῆς τῆς προγαγάνδας καὶ τῆς δράσης ἀπὸ τοὺς κυριαρχοῦντας σοσιαλπατριῶτες καὶ τοὺς ὀπαδοὺς τῶν Κάουτσκυ, ἀποδεικνύει τὴν προδοσία των χαρακτηριστικώτατα».

«Ἡ ἀντικατάσταση τοῦ καπιταλιστικοῦ κράτους, ἀπὸ τὸ προλεταριακό, εἶναι ἀδύνατη χωρὶς μιὰ βίαιη ἐπανάσταση, ἐνῶ ἡ κατάλυση τοῦ προλεταριακοῦ κράτους, δηλ. κάθε κράτους γενικά, μπορεῖ νὰ γίνει μόνο μὲ τὸ «μαρασμό».

«Ὁ Μὰρξ καὶ ὁ Ἔνγκελς ἔδωσαν μιὰ τελεία καὶ συγκεκριμένη ἀνάπτυξη αὐτῶν τῶν ἀπόψεων, μελετώντας κάθε ἐπαναστατικὴ κατάσταση χωριστά, ἀναλύοντας τὰ διδάγματα τῆς πείρας ἀπὸ κάθε μεμονωμένη ἐπανάσταση».

– «Τὸ Κράτος εἶναι μιὰ εἰδικὴ μορφὴ ὠργανωμένης βίας. Εἶναι ἡ ὀργάνωση τῆς βίας μὲ σκοπὸ νὰ ὑποτάξει κάποια τάξη. Ἀλλὰ ποιὰ εἶναι ἡ τάξη ποὺ τὸ προλεταριάτο πρέπει νά ὑποτάξει ; Φυσικά, δὲ μπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὴν ἐκμεταλλευτικὴ τάξη, δηλ. τὴν πλουτοκρατία. Οἱ ὑπόδουλοι ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ τὸ Κράτος μόνον γιὰ νὰ κατανικήσουν τὴν ἀντίσταση τῶν ἐκμεταλλευτῶν, καὶ μόνο τὸ προλεταριάτο μπορεῖ νὰ διευθύνει καὶ νὰ πραγματοποιήσει αὐτὸ τὸ ἔργο,—τὸ προλεταριάτο ποὺ εἶναι ἡ μόνη ἐπαναστατικὴ μέχρι τέλους τάξη, ἡ μόνη τάξη ποὺ μπορεῖ νὰ συνενώσει ὅλους τοὺς ὑπόδουλους καὶ τοὺς ἀδικημένους, στὸν ἀγῶνα ἐνάντια τῆς κεφαλαιοκρατικῆς τάξης, μὲ σκοπὸ τὴν τελεία καὶ βίαιη ἀνατροπή της».

—«Οἱ μικροαστοὶ δημοκράτες, οἱ ψεφτοσοσιαλιστὲς αὐτοὶ ποὺ ἀντεκατέστησαν τὴν πάλη τῶν τάξεων μὲ διάφορα ὄνειρα «περὶ ἁρμονίας τῶν τάξεων» ἐφαντάστηκαν«καθ ὕπνον» ὅτι ἡ μετάβαση στὸ σοσιαλισμὸ μπορεῖ νὰ γίνει ὄχι μὲ τὴν ἀνατροπὴ τῆς κυριαρχίας τῆς ἐκμεταλλευτικῆς τάξης, ἀλλὰ μὲ μιὰ εἰρηνικὴ ὑποταγὴ τῆς μειοψηφίας στὴν τελείως μορφωμένη πλειοψηφία. Ἡ μικροαστικὴ αὐτὴ οὐτοπία συνδεδεμένη ἀδιάρρηχτα μὲ τὴν ἰδέα ἑνὸς Κράτους ποὺ στέκει ἐπάνω ἀπὸ τὶς τάξεις, ὁδηγεῖ πραγματικὰ στὴν προδοσία τῶν συμφερόντων τῶν ἀγωνιζομένων τάξεων, ὅπως ἀποδείχτηκε π. χ. στὴν ἱστορία τῶν ἐπαναστάσεων τοῦ 1848 καὶ 1871. Ἐπίσης ἔχει ὡς συνέπεια τὴ «σοσιαλιστικὴ» συμμετοχὴ σὲ ἀστικὲς κυβερνήσεις, ὅπως ἔγινε στὴν Ἀγγλία, Γαλλία, Ἰταλία καὶ ἄλλες χῶρες στὸ τέλος τοῦ 19ου αἰῶνα καὶ στὴν ἀρχὴ τοῦ 20οῦ αἰῶνα.»

«Ὁ ὀππορτουνιστὴς δὲ μπορεῖ νὰ δεῖ πιὸ μακρυὰ ἀπὸ τὶς «δημαρχίες„, ποὺ βρίσκει γύρω μέσα σὲ μιὰ κοινωνία μικροαστικῆς ὑποκρισίας καὶ μιᾶς «μεταρρυθμιστικῆς» στασιμότητας. Τὴν προλεταριακὴ ἐπανάσταση ὁ ὀππορτουνιστὴς ἐλησμόνησε καὶ νὰ τὴ φαντάζεται ἀκόμα. Αὐτὸ εἶναι κωμικό !»

Γενικὰ συμπεράσματα

1) Τὸ καινούργιο κοινωνικὸ σύστημα—τοῦ ἀστικοδημοκρατικοῦ μετασχηματισμοῦ, μὲ μορφὴ ἐξουσίας τὴ λαϊκὴ δημοκρατία—ποὺ προσπαθεῖ νὰ πλασάρει ὁ σ. Ζαχαριάδης, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἕνα κρᾶμα μικροαστικῶν καὶ σοσιαλιστικῶν ἀντιλήψεων, πού, ἀναπόφευχτα, ὁδηγεῖ τὴν προλεταριακὴ ὑπόθεση στὴν καταστροφή :— Μοιραῖα συνέπεια τῆς θεωρίας τῆς δυνατότητας τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ σοσιαλισμοῦ, σὲ μιὰ καὶ μόνη χώρα.

2) Ἡ πεῖρα τῶν συχρόνων ἱστορικῶν γεγονότων μᾶς πείθει—

ἀκόμη μιὰ φορὰ—πὼς ἡ ἀπελεφθέρωση τῶν ἑκατομμυρίων καταπιζομένων κ' ἐκμεταλλευομένων μαζῶν—ἀπὸ τὸν καπιταλιστικὸ ζυγὸ—θὰ ἐπιτευχθεῖ ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο μὲ τὴν ἔνοπλη ἐξέγερση τῶν μαζῶν αὐτῶν. Ἡ ἔνοπλη αὐτὴ ἐξέγερση ἐπιβάλλεται γιὰ δυὸ κυρίως λόγους: α) Γιὰ τὴν κατάργηση τῆς κρατικῆς ἐξουσίας ἀπὸ τὸ προλεταριᾶτο, καὶ τὴν καταστροφὴ τοῦ ἀστικοῦ αὐτοῦ κράτους καὶ β) Γιὰ τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου, ποὺ χωρὶς αὐτὴ εἶναι ἀδύνατη ἡ στερέωση τῆς προλεταριακῆς ἐξουσίας καὶ ἡ πλήρης ἐξουθένωση τῆς ἀστικῆς τάξης.

Ἡ διχτατορία τοῦ προλεταριάτου εἶναι ὁ ἀπαραίτητος μεταβατικὸς σταθμὸς γιὰ τὴν μετάβαση ἀπὸ τὴν ἀστικὴ κοινωνία στὴ σοσιαλιστικὴ κοινωνία—Παραδείγματα: Πολωνία, Ρουμανία, Γιουγκοσλαβία, Βουλγαρία. Ὁ ἀποκλεισμὸς τῶν ὑπολειμμάτων τῆς ἀστικῆς ἀντίδρασης ἀπὸ τὶς ἐκλογές, τὶ ἄλλο σημαίνει, παρὰ ἐφαρμογὴ τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου, ἀπάνω στὴν ἀφοπλισμένη καὶ συντριμμένη ἀστικὴ τάξη; Μὰ ποιὸς τίμιος ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ κατηγορήσει τὶς προλεταριακὲς κυβερνήσεις τῶν χωρῶν αὐτῶν γιὰ τὴν ἐπιβαλλόμενη ἐξάσκηση βίας, ἐνάντια στὴ μειοψηφία τῶν ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ; Ἄλλο οὐσιῶδες σημεῖο, ποὺ δὲν πρέπει νὰ μᾶς διαφύγει, εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι οἱ ἐκλογὲς, στὶς χῶρες αὐτές, γίνουνται κάτω ἀπὸ τὴν οὐσιαστικὴ ἐξουσία τοῦ προλεταριάτου. Ἡ προλεταριακὴ ἐξουσία στὶς χῶρες αὐτὲς κερδίστηκε μὲ τὰ ὅπλα, ἐνῶ ὁ σ. Ζαχαριάδης ζητᾶ νὰ κερδίσει μὲ βουλευτικές! ἐκλογὲς καὶ κάτω ἀπὸ τή .. διχτατορία τῆς ἀστικῆς τάξης.

3) Ὁ ἀστικοδημοκρατικὸς μετασχηματισμός, μὲ τὴν ἔννοια τῆς ἐκβιομηχάνισης τῆς χώρας καὶ τὴν ἀνάπτυξη τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν καὶ τὴν κατάργηση τῆς μισθοδουλείας, μονάχα κάτω ἀπὸ τὴ διχτατορία τοῦ προλεταριάτου μπορεῖ νὰ γίνει :—Παραδείγματα : Ρωσσία, Γιουγκοσλαβία, Πολωνία, Ρουμανία, Βουλγαρία.

4) Συνεργασία μεταξὺ προλεταριάτου καὶ ἀστικῆς τάξης εἶναι ἀπαράδεχτη—Παράδειγμα: Ἑλλάδα. (Ὁ Λίβανος κι' οἱ ἄλλες διαπραγματεύσεις ὡδήγησαν τὸ προλεταριάτο στὴν ἧττα)

5) Ἡ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση εἶναι κατορθωτὴ σήμερα σ' ὅλες τὶς χῶρες—Ἐχτὸς ἀπὸ τὶς ἀποικιακές, ὅπου χρειάζεται εἰδικὴ μορφὴ ἀγῶνα : ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ.

6) Τὰ διάφορα προλεταριακὰ κινήματα, πρέπει νὰ μπαίνουν κάτω ἀπὸ μιὰ Παγκόσμια Κομμουνιστικὴ Ὀργάνωση.—Γι' αὐτὸ σήμερα—κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τῶν ἱστορικῶν γεγονότων—ἡ πύκνωση τῶν ἐπαναστατικῶν γραμμῶν τῆς Δ' Διεθνοῦς καθίσταται μιὰ ἀναγκαιότητα.

7) Ἡ παγκόσμια ἐπανάσταση ἄρχισε κι' ὅλας Ἡ τελειωτικὴ νίκη τοῦ προλεταριάτου—ἐνάντια στὴν κεφαλαιοκρατικὴ τάξη θὰ ἐξασφαλισθεῖ μόνο μὲ τὴν ἐπιστροφὴ στὸν ὀρθόδοξο μαρξισμὸ—λενινισμό. Γι' αὐτὸ—περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ—ἐπιβάλλεται ὁ συντονισμὸς δράσης μεταξὺ τῶν κομμουνιστικῶν καὶ ἀποικιακῶν ἐπαναστάσεων.

8) Ἡ διεθνὴς κεφαλαιοκρατία σήμερα κλονίζεται συθέμελα, παραπαίουσα μέσα στὸν κύκλο τῶν ἀντιφάσεών της. Ἐκεῖνο ποὺ μένει εἶναι νὰ ἑτοιμαστοῦν οἱ νεκροθάφτες της γιὰ νὰ τὴ θάψουν. —Τ.—

ΓΙΑΤΙ ΝΙΚΗΣΕ Ο ΣΤΑΛΙΝ

(Παρμένο ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Τρότσκι «Ἡ Προδωμένη Ἐπανάσταση»)

Ἐκεῖνος, ποὺ θὰ γράψει τὴν ἱστορία τῆς ΕΣΣΔ, δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ βγάλει τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς κυβερνητικῆς γραφειοκρατίας ἤτανε στὰ μεγάλα ζητήματα ἀντιφατικὴ καὶ μιὰ σειρὰ ἀπὸ ζίγ-ζάγ. Ἡ ἐξήγηση ἢ ἡ δικαιολόγηση αὐτῶν τῶν ζίγ-ζάγ μὲ «τὸ ἄλλαγμα τῶν περιστάσεων» εἶναι ὁλοφάνερα ἀβάσιμη. Κυβερνῶ θὰ πεῖ, σὲ κάθε μέτρο τουλάχιστο, προβλέπω. Ἡ μερίδα Στάλιν δὲν πρόβλεψε στὸ παραμικρὸ τὰ ἀναπόφευγα ἀποτελέσματα τῆς ἐξέλιξης, πού πολλὲς φορὲς τῆς ἤρθανε κατακέφαλα. Ἀπάντησε μὲ ἀντανακλαστικὲς διοικητικὲς κινήσεις καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων σοφίστηκε τὴ θεωρία τῶν στροφῶν της, χωρὶς νὰ νοιάζεται γιὰ τὸ τί ἐδίδασκε τὴν προηγούμενη μέρα. Τὰ ἀναμφισβήτητα γεγονότα καὶ τὰ ἀναμφισβήτητα ἀποδειχτικὰ ἔγγραφα θὰ ὑποχρεώσουν ἀκόμη τὸν ἱστορικὸ τῆς ΕΣΣΔ νὰ βγάλει τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ «ἀριστερὴ ἀντιπολίτευση» ἔδωκε ἀσύγκριτα πιὸ σωστὴ ἀνάλυση γιὰ τὶς ἐξελίξεις, ποὺ γίνονταν στὴ χώρα καὶ πολὺ καλύτερα πρόβλεψε τὴν κατοπινή τους πορεία.

Αὐτὰ φαίνονται στὴν πρώτη ματιὰ πὼς εἶναι σὲ ἀντίφαση μὲ τὸ ἁπλούστατο γεγονὸς ὅτι ἡ μερίδα τοῦ Κόμματος ἡ λιγότερο ἱκανὴ νὰ προβλέπει, κέρδισε νίκες ἀπανωτές, ἐνῶ ἡ διορατικώτερη ὁμάδα πῆγε ἀπὸ ἧττα σὲ ἧττα. Ἡ ἀντίρρηση αὐτή ποὺ μόνη της ἔρχεται στὸ νοῦ τοῦ παρατηρητῆ, δὲν εἶναι πειστική, παρὰ μονάχα γιὰ ὅποιον ἐφαρμόζει τὴ ρασιοναλιστικὴ μέθοδο στὴν πολιτικὴ καὶ ἔτσι τὴν πολιτικὴ τὴ βλέπει σὰ μιὰ λογική συζήτηση ἁπλᾶ καὶ μόνον ἢ σὰ μιὰ παρτίδα σκάκι. Κατὰ βάθος ὅμως ἡ πολιτικὴ πάλη τῶν συμφερόντων καὶ τῶν δυνάμεων, ὄχι τῶν ἐπιχειρημάτων. Οἱ ἱκανότητες ἐκείνων ποὺ διευθύνουν ἐδῶ δὲν εἶναι καθόλου χωρὶς σημασία γιὰ τὴν ἔκβαση τῶν ἀγώνων, μὰ δὲν εἶναι ὁ μόνος συντελεστής τους, οὔτε ὁ ἀποφασιστικὸς συντελεστής τους. Ἄλλωστε τὰ ἀντίθετα στρατόπεδα ἀπαιτοῦνε τὸ καθένα ἀρχηγοὺς κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσή τους.

Ἂν ἡ ἐπανάσταση τοῦ Φλεβάρη ἔφερε στὴν ἐξουσία τὸν Κερένσκι καὶ τὸν Τσερετέλι, αὐτὸ ἔγινε ὄχι γιατὶ αὐτοὶ ἦταν «πιὸ ἔξυπνοι» ἢ «πιὸ ἐπιδέξιοι» ἀπὸ τὴν τσαρική καμαρίλα ποὺ κυβερνοῦσε ὥς τότε, ἀλλὰ γιατὶ αὐτοὶ ἐκπροσωποῦσαν, προσωρινὰ τουλάχιστο, τὶς ἐπαναστατικὲς λαϊκὲς μάζες, ποὔχαν σηκωθεῖ ἐναντίον τοῦ παλιοῦ καθεστῶτος. Ἂν ὁ Κερένσκι μπόρεσε κι' ἀνάγκασε τὸν Λένιν νὰ ζεῖ παράνομος κι' ἔρριξε στὴ φυλακὴ ἄλλους μπολσεβίκους ἡγέτες, αὐτὸ ἦταν ὄχι γιατὶ εἶχε προσωπικὲς ἱκανότητες ποὺ τὸν ἔκαναν ἀνώτερο ἀπὸ κείνους, αὐτὸ ἦταν γιατὶ στὴν πλειοψηφία τους οἱ ἐργάτες καὶ οἱ στρατιῶτες ἀκολουθοῦσαν ἀκόμη τὶς μέρες ἐκεῖνες τοὺς πατριῶτες μικροαστούς. Ἡ προσωπικὴ «ὑπεροχὴ» τοῦ Κερένσκι, ἂν ἡ λέξη δὲν εἶναι ἄτοπη, ἦταν ἀκριβῶς ὅτι δὲν ἔβλεπε μακρύτερα ἀπὸ τὴ μεγάλη πλει-

ονοψηφία. Οἱ μπολσεβῖκοι, ὅταν ἦρθε ἡ σειρά τους, νικήσανε τὴ μικροαστικὴ δημοκρατία ὄχι μὲ τὴν ἀνωτερότητα τῶν ἀρχηγῶν τους, ἀλλὰ χάρη σὲ μιὰ ἀνακατάταξη τῶν δυνάμεων, γιατὶ τὸ προλεταριάτο στὸ τελος κατάφερε νὰ τραβήξει μαζί του τοὺς δυσαρεστημένους χωρικοὺς ἐνάντια στὴν ἀστικὴ τάξη.

Μὲ ἄλλο τόσο πειστικὸ τρόπο καὶ ἡ μεγάλη γαλλικὴ ἐπανάσταση στὰ ἐξακολουθητικά της στάδια, στὸ ἀνέβασμά της καὶ στὸ πέσιμό της, μᾶς δείχνει ὅτι ἡ δύναμη τῶν «ἀρχηγῶν» καὶ τῶν «ἡρώων» ἤτανε πρὶν ἀπὸ ὅλα ἡ συμφωνία τους μὲ τὸ χαραχτῆρα τῶν τάξεων καὶ τῶν κοινωνικῶν στρωμάτων ποὺ τοὺς ὑπεστήριζαν. Μόνο αὐτὴ ἡ συμφωνία καὶ ὄχι καμμιὰ ἀπόλυτη ὑπεροχή στὶς προσωπικὲς ἱκανότητες ἐπέτρεψε στὸν καθένα ἀπ᾿ αὐτοὺς νὰ βάλει τὴ σφραγίδα τῆς προσωπικότητάς του σὲ μιὰ ὡρισμένη ἱστορικὴ περίοδο. Τὸ διαδοχικὸ ἀνέβασμα στὴν ἐξουσία τοῦ Μιραμπὸ, τοῦ Μπρισὸ, τοῦ Ροβεσπιέρου, τοῦ Μαρὰ τοῦ Βοναπάρτη, ἔχει μιὰ ἀντικειμενικὴ νομοτέλεια ἄπειρα πιὸ δυνατὴ ἀπὸ τὰ ἰδιαίτερα χαραχτηριστικὰ τοῦ καθενός ἀπό τοὺς ἴδιους τοὺς ἱστορικοὺς πρωταγωνιστές.

Ξέρουμε ἀρκετὰ καλὰ ὅτι ὅλες οἱ ἐπαναστάσεις ὡς τώρα προκάλεσαν κατόπιν ἀντιδράσεις καὶ ἀντεπαναστάσεις ἀκόμη, πού, εἶναι ἀλήθεια, δὲν κατόρθωσαν ποτὲ νὰ ξαναρίξουν τό ἔθνος ἴσαμε τό σημεῖο ποῦ ξεκίνησε, μόλο ποῦ πάντοτε τοῦ ἅρπαξαν τὴ μερίδα του λέοντα ἀπό τὶς καταχτήσεις του. Κατὰ γενικό κανόνα οἱ πρόσκοποι, οἱ πρωτεργάτες, οἱ λαϊκοὶ ἡγέτες ποὺ εἶχαν βρεθεῖ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν μαζῶν στὴ πρώτη περίοδο, εἶναι τὰ θύματα τοῦ πρώτου κύματος τῆς ἀντίδρασης, ἐνῶ στὴ πρώτη γραμμὴ βλέπουμε τότε νὰ ἐμφανίζουνται ἄνθρωποι τῆς δεύτερης σειρᾶς ἑνωμένοι μὲ τοὺς χτεσινοὺς ἐχτροὺς τῆς ἐπανάστασης. Οἱ δραματικὲς μονομαχίες τῶν μεγάλων πρωταγωνιστῶν στὴν πολιτικὴ σκηνὴ εἶναι ἡ μάσκα ποὺ φοροῦν οἱ μετατοπίσεις στὶς σχέσεις τῶν τάξεων καὶ—πρᾶμα ὄχι λιγότερο σπουδαῖο—οἱ βαθειὲς μεταβολὲς στὴ ψυχολογία τῶν μαζῶν ποὺ χτὲς ἀκόμη ἦταν ἐπαναστατικές.

Ἀπαντῶντας ὁ Ρακόφσκι σὲ πολλοὺς συντρόφους ποὺ μὲ ἀπορία ρωτοῦσαν τί ἔγινε ἡ δραστηριότητα τοῦ μπολσεβίκικου κόμματος καὶ τῆς ἐργατικῆς τάξης, ἡ ἐπαναστατική τους πρωτοβουλία, ἡ πληβειακή τους ὑπερηφάνεια, ἀπὸ ποῦ ξεπηδοῦσαν ἀντὶ γι᾿ αὐτὰ τὰ προτερήματα τόση προστυχιά, ἀναντρία, λιποψυχιὰ καὶ ἀρριβισμός;—ἐθύμιζε τὶς περιπέτειες τῆς γαλλικῆς ἐπανάστασης τοῦ 18ου αἰῶνα καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Μπαμπέφ, ποὺ βγαίνοντας ἀπ᾿ τὴ φυλακὴ τοῦ Ἀμπέϊ ἔμεινε κι᾿ αὐτὸς μὲ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα καὶ ἀναρωτιότανε τὶ ἔγινε ὁ ἡρωϊκὸς λαὸς τῶν προαστείων τοῦ Παρισιοῦ; Ἡ ἐπανάσταση εἶναι μιὰ μεγάλη κατοβόθρα ἀτομικῶν καὶ ὁμαδικῶν δυνάμεων. Τὰ νεῦρα δὲν ἀντέχουνε, οἱ συνειδήσεις λυγίζουνε, οἱ χαραχτῆρες φθείρουνται. Τὰ γεγονότα προχωροῦνε πάρα πολὺ γοργὰ καὶ ἡ συρροὴ καινούργιων δυνάμεων δὲν προφτάνει νἀναπληρώσει τὶς ἀπώλειες. Ὁ λιμός, ἡ ἀνεργία, τὸ χάσιμο τῶν στελεχῶν τῆς ἐπανάστασης, ὁ ἐξοβελισμὸς τῶν μαζῶν ἀπὸ τὶς διευθυντικὲς θέσεις εἶχαν φέρει μιὰ τέτοια φυσικὴ καὶ

ἠθικὴ ἀναιμία στὰ προάστεια, ποὺ αὐτὰ χρειάστηκαν πάνω ἀπὸ τριάντα χρόνια γιὰ νὰ ξανασηκώσουν κεφάλι.

Ἡ ἀξιωματικὴ διαβεβαίωση τῶν σοβιετικῶν δημοσιολόγων πὼς οἱ νόμοι τῶν ἀστικῶν ἐπαναστάσεων εἶναι «ἀνεφάρμοστοι» στὴν προλεταριακὴ ἐπανάσταση, δὲν ἔχει μέσα του τίποτε τὸ ἐπιστημονικό. Ὁ προλεταριακὸς χαραχτῆρας τῆς Ὀχτωβριανῆς ἐπανάστασης πηγάζει ἀπὸ τὴν παγκόσμια κατάσταση καὶ ἀπὸ μιὰ ὡρισμένη σχέση τῶν δυνάμεων στὸ ἐσωτερικό. Οἱ ἴδιες ὅμως οἱ τάξεις στὴ Ρωσσία εἴχανε διαμορφωθεῖ στοὺς κόλπους τῆς τσαρικῆς βαρβαρότητας καὶ ἑνὸς καθυστερημένου καπιταλισμοῦ καὶ δὲν ἤτανε φτιαγμένες παραγγελιὰ γιὰ τὴ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση. Ἐντελῶς ἀντίθετα: Ἴσα-ἴσα, ἐπειδὴ τὸ ρωσσικὸ προλεταριάτο, καθυστερημένο ἀκόμη σὲ πολλὰ πράματα ἔκανε σὲ λίγους μῆνες τὸ πρωτάκουστο στὴν ἱστορία πήδημα ἀπὸ μιὰ μισοφεουδαρχικὴ μοναρχία στὴ σοσιαλιστικὴ διχτατορία, ἡ ἀντίδραση ἔμελλε ἀναπότρεπτα νὰ διεκδικήσει τὰ δικαιώματά της μέσα στὶς ἴδιες του τὶς γραμμές. Αὐτὴ μεγάλωσε ὅσο βαστοῦσαν οἱ πόλεμοι ποὺ ἀκολούθησαν. Οἱ ἐξωτερικὲς συνθῆκες καὶ τὰ γεγονότα τὴν ἔθρεψαν ἀσταμάτητα. Ἡ μιὰ στρατιωτικὴ ἐπέμβαση ἐρχότανε μετὰ τὴν ἄλλη. Οἱ χῶρες τῆς Δύσης δὲν ἔδιναν ἄμεση βοήθεια. Ἀντὶ γιὰ τὴν εὐημερία ποὺ περίμενε ἡ χώρα εἶδε τὴν ἀθλιότητα νὰ ἐγκατασταίνεται ἀνάμεσά της γιὰ καιρό. Οἱ σημαντικώτεροι ἀντιπρόσωποι τῆς ἐργατικῆς τάξης εἶχαν χαθεῖ στὸν ἐμφύλιο πόλεμο ἢ ἀνεβαίνοντας μερικὰ σκαλοπάτια, εἶχαν ἀποσπασθεῖ ἀπὸ τὶς μάζες. Ἔτσι, ὕστερα ἀπὸ τεράστια ὑπερένταση τῶν ἐλπίδων καὶ τῶν αὐταπατῶν, ἦρθε μιὰ μακριὰ περίοδο κούρασης, κατάπτωσης καὶ ἀπογοήτευσης. Ἡ ἄμπωτη τῆς «πληβειακῆς ὑπερηφανείας» εἶχε γιὰ συνέχειά της μιὰ πλημμυρίδα ἀρριβισμοῦ καὶ λιγοψυχιᾶς. Αὐτὲς οἱ παλίρροιες φέρανε στὴν ἐξουσία ἕνα νέο διευθυντικὸ στρῶμα.

Ἡ ἀποστράτευση ἑνὸς κόκκινου στρατοῦ ἀπὸ πέντε ἑκατομμύρια ἄντρες ἔμελλε νὰ παίξει σπουδαῖο ρόλο στὸ σχηματισμὸ τῆς γραφειοκρατίας. Αὐτοὶ ποὺ διοικοῦσαν στὸ στρατὸ καὶ τώρα γύριζαν νικητὲς πήρανε τὶς σπουδαῖες θέσεις στὰ τοπικὰ σοβιέτ, στὴν παραγωγή, στὰ σχολεῖα καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ μπάσουν πεισματικὰ παντοῦ τὸ καθεστὼς ποὺ τοὺς εἶχε κάνει νὰ νικήσουνε στὸν ἐμφύλιο πόλεμο. Οἱ μάζες σιγὰ-σιγὰ ἐχτοπιστήκανε παντοῦ ἀπὸ τὴν πραγματικὴ συμμετοχὴ στὴν ἐξουσία.

Ἡ ἀντίδραση ποὺ παρουσιάστηκε μέσα στὸ προλεταριάτο γέννησε μεγάλες ἐλπίδες καὶ ἔδωσε μεγάλο θάρρος στοὺς μικροαστοὺς τῆς πόλης καὶ τοῦ χωριοῦ, ποὺ ὁλοένα καὶ πιὸ πολὺ τὄπαιρναν πάνω τους ἀπὸ τότε ποὺ ἡ ΝΕΠ τοὺς κάλεσε σὲ μιὰ νέα ζωή. Ἡ νεαρὴ γραφειοκρατία ποὺ στὴν ἀρχὴ σχηματίστηκε γιὰ νὰ ὑπηρετήσει τὸ προλεταριάτο, ἔνοιωσε τὸν ἑαυτό της νἆναι ὁ διαιτητὴς ἀνάμεσα στὶς τάξεις. Ἔγινε ἀπὸ μῆνα σὲ μῆνα πιὸ αὐτόνομη.

Ἡ διεθνικὴ κατάσταση ἐπιδροῦσε κι᾿ αὐτὴ δυνατὰ πρὸς τὴν ἴδια κατεύθυνση. Ἡ Σοβιετικὴ γραφειοκρατία γινότανε θρασύτρεη ὅσο πιὸ σοβαρὲς ἧττες πάθαινε ἡ παγκόσμια ἐργατικὴ τάξη. Ἀνά-

μεσα στὰ δυὸ αὐτὰ γεγονότα ἡ σχέση δὲν εἶναι μόνο χρονολογική εἶναι αἰτιολογική. Καὶ εἶναι τέτοια μὲ δυὸ ἔννοιες : ἡ γραφειοκρατεκὴ διεύθυνση τοῦ κινήματος συντελοῦσε στὶς ἧττες καὶ οἱ ἧττες στερέωναν τὴ γραφειοκρατία. Ἡ ἧττα τῆς βουλγαρικῆς ἐξέγερσης καὶ ἡ ἄδοξη ὑποχώρηση τῶν Γερμανῶν ἐργατῶν τὸ 1923· ἡ ἀποτυχία μιᾶς ἀπόπειρας γιὰ ἐξέγερση στὴν Ἐσθονία τὸ 1924· ἡ προδοτικὴ λύση τῆς γενικῆς ἀπεργίας στὴν Ἀγγλία καὶ ἡ ἐξευτελιστικὴ στάση τῶν Πολωνῶν κομμουνιστῶν στὸ πραξικόπημα τοῦ Πελδούσκι τὸ 1926· ἡ τρομαχτικὴ ἧττα τῆς κινέζικης ἐπανάστασης τὸ 1927· οἱ πιὸ σοβαρὲς ἀκόμη ἧττες ποὺ ἀκολούθησαν στὴ Γερμανία καὶ στὴν Αὐστρία— αὐτὲς εἶναι οἱ ἱστορικὲς καταστροφὲς ποὺ χαντακώσανε τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν μαζῶν στὴν παγκόσμια ἐπανάσταση καὶ ἐπιτρέψανε στὴ σοβιετικὴ γραφειοκρατία νὰ σηκώσει τὸν ἑαυτό της ὅλο καὶ πιὸ ψηλὰ σὰ φάρο ποὺ δείχνει τὸ δρόμο τῆς σωτηρίας.

Γιὰ τὶς αἰτίες ποὺ φέρανε τὶς ἧττες τοῦ παγκόσμιου προλεταριάτου στὰ τελευταῖα δεκατρία χρόνια ὁ συγγραφέας εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἀναφερθεῖ στὰ προηγούμενα ἔργα του, ὅπου προσπάθησε νὰ φανερώσει τὸν ὀλέθριο ρόλο τῶν συντηρητικῶν κυβερνητῶν τοῦ Κρεμλίνου μέσα στὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα ὅλων τῶν χωρῶν. Ἐκεῖνο ποὺ πρὸ πάντων μᾶς ἐνδιαφέρει ἐδῶ εἶναι τὸ διδαχτικὸ καὶ ἀδιαφιλονείκητο γεγονὸς ὅτι οἱ ἐξακολουθητικὲς ἧττες τῆς ἐπανάστασης στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν Ἀσία, ἐνῶ ἀδυνάτισαν τὴ διεθνῆ θέση τῆς Ε.Σ.Σ.Δ., δυνάμωσαν ἐξαιρετικὰ τὴ σοβιετικὴ γραφειοκρατία. Στὴν ἱστορικὴ αὐτὴ σειρὰ δυὸ χρονολογίες εἶναι πρὸ πάντων ἀξιομνημόνευτες. Τὸ δεύτερο ἑξάμηνο τοῦ 1923 ἡ προσοχὴ τῶν σοβιετικῶν ἐργατῶν μὲ πάθος συγκεντρώθηκε στὴ Γερμανία, ὅπου τὸ προλεταριάτο φαινότανε ν' ἁπλώνει τὰ χέρια γιὰ νὰ πάρει τὴν ἐξουσία. Ἡ πανικόβλητη ὑποχώρηση τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Γερμανίας στάθηκε γιὰ τὶς ἐργατικὲς μάζες τῆς Ε.Σ.Σ.Δ. μιὰ ὀδυνηρὴ ἀπογοήτευση. Ἡ σοβιετικὴ γραφειοκρατία ξαπόλυσε ἀμέσως τὴν ἐκστρατεία της ἐνάντια στὴ «διαρκῆ ἐπανάσταση» καὶ ἐπέβαλε στὴν ἀριστερὴ ἀντιπολίτευση τὴν πρώτη φοβερὴ ἧττα της. Τὸ 1926—1927 ὁ πληθυσμὸς τῆς Ε.Σ.Σ.Δ. δέχτηκε ἕνα νέο κῦμα ποὺ τὸν πλημμύρησε μὲ ἐλπίδες : ὁλωνῶν τὰ μάτια γύρισαν αὐτὴ τὴ φορὰ στὴν Ἀνατολή, ὅπου ξετυλιγότανε τὸ δρᾶμα τῆς κινέζικης ἐπανάστασης. Ἡ ἀντιπολίτευση τῆς ἀριστερᾶς ξανασηκώθηκε ἀπὸ τὰ χτυπήματα ποὺ εἶχε δεχτεῖ καὶ στρατολόγησε νέους ἀγωνιστές. Στὰ τέλη τοῦ 1927 ἡ κινέζικη ἐπανάσταση τορπιλλίστηκε ἀπὸ τὸ δήμιο Τσάνγκ-Κάϊ Σέκ, ποὺ οἱ διευθύνοντες τὴν Κομμουνιστικὴ Διεθνῆ, τοῦ εἴχανε κυριολεχτικὰ παραδώσει τοὺς Κινέζους ἐργάτες καὶ χωρικούς. Ἕνα παγερό κῦμμα ἀπαγοήτεψης πέρασε πάνω ἀπὸ τὶς μάζες τῆς ΕΣΣΔ Ὕστερ' ἀπὸ μιὰ φρενιασμένη ἐκστρατεία στὸν τύπο καὶ στὶς συγκεντρώσεις, ἡ γραφειοκρατία ἀποφάσισε στὸ τέλος νἀρχίσει ὁμαδικὲς σκλλήψεις ἀντιπολιτεύσεων (1928)

Κάτω ἀπ' τὴ σημαία τῶν μπολσεβίκων-- Λενιστῶν, εἶναι ἀλήθεια, συγκεντρώθηκαν δεκάδες χιλιάδες ἐπαναστάτες ἀγωνιστές. Οἱ

ἐργάτες ἀντίκριζαν τὴν ἀντιπολίτευση μὲ συμπάθεια δίχως ἄλλο. Μὲ μιὰ συμπάθεια ὅμως ποὔμενε παθητική, γιατὶ δὲν πίστευαν πιὰ ὅτι μποροῦσαν μὲ τὸν ἀγῶνα ν' ἀλλάξουν τὴν κατάσταση. Καὶ ἡ γραφειοκρατία βεβαίωνε πὼς «ἡ ἀντιπολίτευση ἑτοιμάζεται νὰ μᾶς ρίξει σ' ἕνα ἐπαναστατικὸ πόλεμο γιὰ τὴ διεθνῆ ἐπανάσταση. Φτάνουν πιὰ οἱ ἀναστατώσεις ! Ἔχουμε πιὰ κ' ἐμεῖς τὸ δικαίωμα νὰ ἡσυχάσουμε λίγο. Θὰ οἰκοδομησουμε στὴ χώρα μας τὴ σοσιαλιστικὴ κοινωνία. Ἐμπιστευθεῖτε σ' ἐμᾶς ποὔμαστε οἱ ἀρχηγοί σας !» Ἡ προπαγάνδα αὐτὴ τῆς ξεκούρασης, ποὺ σφυρηλατοῦσε τὸ συνασπισμὸ τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν στρατιωτικῶν, δὲ χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι ἔβρισκε μιά ἀπήχηση στοὺς κουρασμένους ἐργάτες κι' ἀκόμη περισσότερο στὶς ἀγροτικὲς μάζες. Ὁ κόσμος αὐτὸς ἀναρωτιότανε μήπως ἀληθινὰ ἡ ἀντιπολίτευση εἶχε σκοπὸ νὰ θυσιάσει τὰ συμφέροντα τῆς ΕΣΣΔ στὴ «διαρκῆ ἐπανάσταση ;» Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς διακυβεύονταν τὰ ζωτικὰ συμφέροντα τῆς ΕΣΣΔ. Μέσα σὲ δέκα χρόνια ἡ σφαλερὴ πολιτικὴ τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς εἶχε ἐξασφαλίσει τὴ νίκη τοῦ Χίτλερ στὴ Γερμανία, δηλαδὴ ἕνα σοβαρὸ κίνδυνο πολέμου στὴ Δύση. Μιὰ πολιτική, ὄχι λιγώτερο σφαλερή, δυνάμωνε τὸν γιαπωνέζικο ἰμπεριαλισμὸ καὶ ἔφερνε στὸν πιὸ μεγάλο βαθμὸ κοντὰ τὸν κίνδυνο ἀπὸ τὴν Ἀνατολή. Ἀλλὰ τὶς ἐποχὲς τῆς ἀντίδρασης τὶς χαραχτηρίζει πρὸ πάντων ἡ ἔλλειψη πνευματικοῦ θάρρους.

Ἡ ἀντιπολίτευση βρέθηκε ἀπομονωμένη. Ἡ γραφειοκρατία χτυποῦσε τὸ σίδερο ὅσο ἦταν ζεστό. Ἐκμεταλλεύτηκε τὴ σύγχυση καὶ τὴν παθητικότητα τῶν ἐργαζομένων, ὕψωσε τοὺς πιὸ καθυστερημένους ἐνάντια στοὺς πιὸ προχωρημένους, στηρίχτηκε ὅλο καὶ πιὸ τολμηρὰ στὸν κουλάκο καὶ γενικὰ στὸ μικροαστὸ σύμμαχο, κ' ἔτσι ἡ γραφειοκρατία κατάφερε νά θριαμβέψει μέσα σὲ λίγα χρόνια, νικώντας τὴν ἐπαναστατικὴ πρωτοπορία τοῦ προλεταριάτου.

Θὰ ἦταν ἀφέλεια νὰ νομίζουμε πὼς ὁ Στάλιν, ἄγνωστος στὶς μάζες, βγῆκε μονομιας ἀπὸ τὰ παρασκήνια, ὁπλισμένος μὲ ἕνα ἕτοιμο στρατηγικὸ σχέδιο. Ὄχι. Προτοῦ αὐτὸς νὰ μισοϊδεῖ τὸ δρόμο του, τὸν εἶχε μαντέψει ἡ ἴδια ἡ γραφειοκρατία. Ὁ Στάλιν τῆς ἔδινε ὅλες τὶς ἐγγυήσεις ποὺ ἐπιθυμοῦσε : τὸ γόητρο ἑνὸς παλιοῦ μπολσεβίκου, ἕνα ἰσχυρὸ χαραχτῆρα, ἕνα ἄνθρωπο στενοκέφαλο, ἕνα ἀδιάσπαστο σύνδεσμο μὲ τὰ γραφεῖα, μοναδικὴ πηγὴ τῆς προσωπικῆς του ἐπιρροῆς. Ὁ Στάλιν στὴν ἀρχὴ ξαφνιάστηκε κι' ὁ ἴδιος μὲ τὴν ἐπιτυχία του. Ἦταν ὁμόθυμη ἐπιδοκιμασία ἀπὸ ἕνα νέο διευθυντικὸ στρῶμα ποὺ γύρευε νὰ χειραφετηθεῖ ἀπὸ τὶς παλιὲς ἀρχὲς καθὼς κι' ἀπὸ τὸν ἔλεγχο τῶν μαζῶν καὶ ποὺ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ ἕνα σίγουρο διαιτητὴ στὶς ἐσωτερικές του ὑποθέσεις. Πρόσωπο δεύτερης σειρᾶς μποστὰ στὶς μάζες καὶ στὴν ἐπανάσταση ὁ Στάλιν, ἀποκαλύφτηκε ὁ ἀδιαμφισβήτητος ἀρχηγὸς τῆς Θερμιδοριανῆς γραφειοκρατίας, ὁ πρῶτος ἀνάμεσα στοὺς Θερμιδοριανούς.

Σὲ λίγο φάνηκε καθαρὰ ὅτι τὸ νέο διευθυντικὸ στρῶμα εἶχε τὶς ἰδιαίτερές του ἰδέες, τὰ αἰσθήματά του καί, ποὺ ἐνδιαφέρει περισσότερο, τὰ συμφέροντά του. Οἱ γραφειοκράτες τῆς τωρινῆς γε-

νιᾶς στὴν τεράστια πλειονοψηφία τους ἦταν στὸν καιρὸ τῆς Ὀχτωβριανῆς ἐπανάστασης ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ ὁδοφράγματος (τέτοιοι λόγου χάρη εἶναι, γιὰ νὰ πάρουμε μόνο τοὺς σοβιετικοὺς διπλομάτες οἱ κ. κ. Τρογιανόφσκι, Μάϊσκι, Ποτέμκιν, Σοῦριτς, Κιντσούκ, καὶ ἄλλοι . . .), ἤ, στὴν καλύτερη περίπτωση ἔξω ἀπὸ τὸν ἀγῶνα. Ὅσοι ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς γραφειοκράτες ἦταν τὶς μέρες τοῦ Ὀχτώβρη μὲ τοὺς μπολσεβίκους δὲν παίξανε οἱ περισσότεροι τους κανένα ρόλο, ἄς εἶναι καὶ λίγο μόνο σημαντικό. Ὅσο γιὰ τοὺς νέους γραφειοκράτες, αὐτοὺς τοὺς διαμόρφωσαν καὶ τοὺς διάλεξαν οἱ παλιοί, συχνὰ ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ παιδιά τους. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲ θὰ εἶχαν κάνει τὴν ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη. Βρέθηκαν οἱ πιὸ ἐπιτήδειοι νὰ τὴν ἐκμεταλλευτοῦνε.

Οἱ ἀτομικοὶ παράγοντες δὲν ἦταν φυσικὰ χωρὶς ἐπιρροὴ σ αὐτὴ τὴ διαδοχὴ τῶν ἱστορικῶν κεφαλαίων. Εἶναι βέβαιο πὼς ἡ ἀρρώστια καὶ ὁ θάνατος τοῦ Λένιν γρηγορέψανε τὴ λύση. Ἄν ὁ Λένιν εἶχε ζήσει περισσότερο, ἡ πρόοδο τῆς γραφειοκρατικῆς δύναμης θὰ ἤτανε πιὸ ἀργή, τουλάχιστο στὰ πρῶτα χρόνια. Ἀπὸ τὰ 1926 ὅμως κιόλας ἡ Κρουπσκάγια ἔλεγε σὲ ἀριστερούς ἀντιπολιτευόμενους : «Ἄν ζοῦσε τώρα ὁ Λένιν, θὰ ἦταν σίγουρα στὴ φυλακή». Οἱ προβλέψεις καὶ οἱ ἀνυσιχίες τοῦ Λένιν ἦταν ἀκόμη νωπὲς στὴ μνήμη της καὶ αὐτὴ δὲν ἔτρεφε αὐταπάτες γιὰ τὴν παντοδυναμία τοῦ Λένιν στὴν πάλη μὲ τοὺς ἀντίθετους ἄνεμους καὶ τὰ ἀντίθετα ρεύματα τῆς ἱστορίας.

Ἡ γραφειοκρατία δὲν ἐνίκησε μόνο τὴν ἀριστερή ἀντιπολίτευση, ἐνίκησε ἀκόμη καὶ τὸ μπολσεβίκικο Κόμμα. Ἐνίκησε τὸ πρόγραμμα τοῦ Λένιν ποὺ τὸν κυριότερο κίνδυνο τὸν ἔβλεπε στὴ μεταμόρφωση τῶν ὀργάνων τοῦ Κράτους «ἀπὸ ὑπερέτες τῆς κοινωνίας σὲ ἀφέντες τῆς κοινωνίας». Ἐνίκησε ὅλους τοὺς ἀντιπάλους της—τὴν ἀντιπολίτευση, τὸ Κόμμα τοῦ Λένιν—ὄχι μὲ ἐπιχειρήματα καὶ μὲ ἰδέες, ἀλλά τσακίζοντάς τους, κάτω ἀπὸ τὸ ἴδιο της τὸ κοινωνικὸ βάρος. Ἡ μολιβένια οὐρὰ βρέθηκε βαρύτερη ἀπὸ τὸ κεφάλι τῆς ἐπανάστασης. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐξήγηση τοῦ σοβιετικοῦ Θερμιδόρ.

Η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΗΣ ΚΡΙΜΑΙΑΣ

(ΑΠΟ ΤΑ ΠΡΑΧΤΙΚΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ, ΣΤΙΣ 28 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ 1Η ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ ΤΟΥ 1945)

ΜΑΚΓΚΑΒΕΡΝ — (Ἀνεξάρτητος ἐργατικὸς Βουλευτής) . . . Σὲ κάθε πόλεμο ἐκεῖνοι ποὺ ἐνθαρρύνουν τοὺς νέους νὰ πολεμήσουν, κατὰ κανόνα οἱ ἴδιοι δὲν πολεμοῦν·

Λόγου χάρη οὐδέποτε εἶδα τάγματα ὑπουργικῶν Συμβουλίων, τάγματα Ἐπισκόπων, τάγματα γαιοχτημόνων, τάγματα τραπεζιτῶν νὰ πηγαίνουν στὸ μέτωπο. Ἐκεῖνα ποὔχω δεῖ εἶναι τάγματα μεταλλω-

ρύχων, τάγματα τεχνητῶν, τάγματα μικροκαταστηματαρχῶν, τάγματα ἐργατῶν φορτοεκφορτωτῶν. Αὐτὰ πηγαίνουν στὸ μέτωπο, γιὰ νὰ ὑπερασπίσουν τὰ συμφέροντα καὶ τὰ προνόμοια ἄλλων ἀνθρώπων;

Ἡ καταχθόνια δύναμη, ποὺ κυβερνοῦσε πραγματικὰ τὴ Γερμανία, κρυμμένη πίσω ἀπὸ τὴ φάρα τῆς Ναζικῆς ληστοσυμμορίας, εἶναι ἡ δύναμη ποὺ βρίσκεναι πίσω ἀπὸ τὴν πολιτικὴ σκηνὴ τῆς Γερμανίας καὶ γιὰ τὴν ὁποία καμιὰ συνδιάσκεψη Γιάλτας, δὲν ἀποφάσισε νὰ καταπιαστεῖ. Γιαφτὸ μόνον ἐξαπάτηση ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου θἄναι, ἐὰν προσπαθήσουμε νὰ τὸν κάνουμε νὰ πιστέψει πὼς μὲ τὴν ἀπομάκρυνση τῶν Ναζὶ ληστοσυμμοριτῶν θὰ ἐξαφανίσουμε τὸν πόλεμο

Ἂν πραγματικὰ ἐπιθυμοῦμε νὰ ξεγράψουμε τὸν πόλεμο, καὶ νὰ τὸν ξεριζόσουμε ἀπὸ τὴ γῆ, ὀφείλουμε νὰ πάρουμε τὰ μεγάλα ἀγροχτήματα τῶν Γερμανῶν γαιοχτημόνων καὶ νὰ τὰ μοιράσουμε εἴτε στοὺς χωρικούς, τοὺς πραγματικοὺς καλλιεργητές, εἴτε νὰ τὰ μοιράσουμε γι᾽ ἄλλους κοινωνικοὺς σκοπούς. Ὀφείλουμε νὰ μποῦμε μέσα σ᾽ ὅλα τὰ ἐργοστάσια, νὰ τὰ πάρουμε ἀπὸ τὰ χέρια τῶν βιομηχάνων ἰδιοχτητῶν τους, καὶ νὰ μετατρέψουμε τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς παραγωγῆς τους σὲ κλάδους παραγωγῆς ἀρότρων. Ὀφείλουμε ἐπίσης νὰ ἐπισπεύσουμε, καὶ νὰναθεωρήσουμε τὴν παραγωγὴ ἀντικειμένων, ποὖναι χρήσιμα κατὰ τὴν εἰρηνικὴ περίοδο, καὶ ὀφείλουμε τέλος νὰ ξεριζώσουμε τὸ σύστημα ποὺ προκαλεῖ τὸν πόλεμο.

Ἐκεῖνο ποὺ ἐγέννησε τὸν παρόντα πόλεμο εἶναι ἡ οἰκονομικὴ μνάπτυξη, καὶ αὔξηση τῆς Ἰαπωνίας καὶ Γερμανίας.

Αὐτὲς οἱ νεώτερες δυνάμεις μπήκανε στὴν παγκόσμια σκηνή, ἐταξινομήθησαν σὲ Φασιστικὰ ἢ Ναζικὰ στρατόπεδα καὶ ξεκίνησαν, μὲ τὴν τρομοκρατία καὶ τὴν πειθαρχία, νὰ κινητοποιήσουν τοὺς λαούς τους μὲ σκοπὸ νὰ προκαλέσουν τὶς παλιὲς δυνάμεις, ποὺ κυριαρχοῦ ντοῦ κόσμου σήμερα—κυριαρχοῦν τῶν ἀγορῶν καὶ ἀποχτηνώνουν τοὺς ἀποικιακοὺς λαούς.

Οἱ Γερμανοὶ .ἐδοκίμασαν νὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ τὴν πεῖρα τῆς Βρεττανικῆς, Ἀμερικανικῆς, Γαλλικῆς καὶ Ὀλλανδικῆς κυβερνήτρας τάξης, ἁμυλλόμενοι στὶς μεθόδους ποὺ οἱ δεύτεροι βρήκανε ἐξαιρετικὰ ἐπιτυχεμένες γιὰ νὰ χτήσουν τὶς αὐτοκρατορίες τους. Ἡ πρόκλησι προῆλθεν ὡς ἐκ τούτου ἀπὸ τὴ στρατιωτικὴ τάξη στὴ Γερμανία, ποὺ ὑποστηριζόταν ἀπὸ κεχτημένα δικαιώματα τῆς χώρας, ποὺ ἔλπιζε νὰ πάρει ἕνα μερίδιο στὰ προϊόντα καὶ στὸ σκλάβωμα τοῦ κόσμου. Ἤλπιζαν νὰ συσσωρεύσουν πλοῦτο μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ποὺ ἡ Βρεττανική, Ἀμερικανική, Γαλλικὴ καὶ Ὀλλανδικὴ κυβερνήτρα τάξη ἐσυσσώρευσε ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευση, τὴν ταπείνωση καὶ ἐξαθλίωση τῶν φτωχῶν

Πάνω σ᾽ αὐτό, στὸ σχέδιο τῆς Γιάλτας δὲν ὑπάρχει κανένας ὑπαινιγμὸς ὅτι θὰ πάρουμε ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς γαιοχτήμονας τὶς γαῖες, καὶ τοὺς Γερμανοὺς βιομήχανους τὰ ἐργοστάσια. Αὐτὰ τὰ ἄτομα εἶναι οἱ παλιάθρωποι σ᾽ αὐτὴ τὴν περίπτωση. Δὲν ἐννοῶ ὡρισμέ-

να ἄτομα. Τὸ κάθε ἄτομο ξεχωριστά μπορεῖ νὰ εἶναι ἄνθρωπος εὐγενής, ἀλλὰ ὁμαδικῶς, μὲ τὴν ἐνέργεια τοῦ συστήματος, εἶναι πολὺ σκληροί. Με τὴ δράση τοῦ συστήματός τους ὡδήγησαν τὸ ἔθνος τους στὴν καταστροφή, καὶ στὴν ταπείνωση. Δὲ σκοπεύω νὰ ψηφίσω οἱονδήποτε σχέδιο ποὺ πρόκειται νὰ βάλει καινούργια φορτία πάνω στὸ Γερμανικὸ λαό, ποὖναι τὸ θῦμα τῶν περιστάσεων.. Ἂν τὸ ἔγραφον ἔλεγε :-

«Ἑτοιμαζόμαστε νὰ βροῦμε τὸν τρόπο ποῦ δὲ θὰ ἀναπτυχθοῦν οἱ ἐξοπλισμοὶ στὴ Γερμανία, καὶ οὔτε θὰ δημιουργηθοῦν στρατιωτικὲς ὀργανώσεις· ἀκόμα πὼς θἀπαλλαγεῖ τελείως τῆς καγκστερικῆς κυβέρνησης ἡ Γερμανία, καὶ θὰ ἐγκαθιδρυθεῖ ὁλοκληρωμένη δημοκρατικὴ διοίκηση ὑπὸ παρακολούθηση, ἕνα τέτοιο ἔγραφο θὰ τὸ ὑπέγραφα».

Δὲν προτίθεμαι νὰ ταχθῶ ὑπὲρ ἑνὸς σχεδίου ποὺ θὰ ζητᾶ ἐπανορθώσεις σὲ εἶδος. Τέτοιο πράμα θὰ ἐσήμαινε πὼς οἱ Σκῶτοι, οἱ Νοτιο-ουαλλοί, οἱ Ντερπυσιάϊαρ καὶ οἱ Γιόρκσιάϊαρ ἀνθρακωρύχοι θὰ ὀκνεύουν, ἐνῶ οἱ Γερμανοὶ συνάδελφοί των θὰ βγάζουν (ἀπὸ μέσα σιὰ σπλάχνα τῆς γῆς . . .) κάρβουνο . . .

Δὲν ὑποστηρίζω οἱανδήποτε πολιτικὴ ποὺ θὰ ἐσκλάβωνε τὴν ἐργατικὴ τάξη τῆς Γερμανίας, καὶ ποὺ θὰ καθιστοῦσε αὐτὴ τὴ Γερμανικὴ ἐργατική τάξη ὑπεύθυνη γιὰ τὴν ἄνοδο τοῦ Χίτλερ στὴν ἐξουσία, καθ' ἣν στιγμή ἡ κυβερνήτρα τάξη αὐτῆς τῆς χώρας (τῆς Ἀγγλιας) καὶ τῆς Γαλλίας, ἔκαναν πολὺ περισσότερα γιὰ νὰ βοηθήσουν τὸ Χίτλερ νὰ ἀνέλθει στὴν ἐξουσία, παρὰ αὐτὴ ἡ Γερμανική ἐργατικὴ τάξη.

Ἡ ἐπιθυμία νὰ καταστραφεῖ ἡ Γερμανική βιομηχανία, εἶναι ἡ ἐπιθυμία τῶν μεγάλων ἐμπορικῶν οἴκων τῆς Ἀμερικῆς, καὶ αὐτῆς τῆς χώρας, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὶς ἀγορὲς ὅλου τοῦ κόσμου. Θέλουν νὰ καταστρέψουν καὶ νὰ τιμωρήσουν κάθε συναγωνιστὴ τους καὶ νὰ ξεκαθαρίσουν τὸ πεδίο ἐκμετάλλεψης γιὰ τοὺς ἰδίους, μὲ ἀντικειμενικὸ σκοπό νὰ πραγματοποιήσουν ἀπὸ τὴν ὅλη κατάσταση ὑπέρογκα κέρδη. Ὑπάρχει τὸ ἀνώτερο πρόβλημα τῆς Πολωνίας, καὶ ποὺ ἐσυζητήθη χθὲς. Ἕνα μέλος τῆς Βουλῆς εἶπε πὼς δὲν πρόκειται νὰ ξαναγυρίσουμε σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα σήμερα, ἀλλ' ἐν τούτοις θὰ πῶ μερικὰ πράματα πάνω σ' αὐτό. Ἐλέχθη πὼς δὲν πρέπει νὰ ἀμφιβάλλουμε γιὰ τὶς ὑποσχέσεις τοῦ Στρατάρχη Στάλιν, ἢ τοῦ Πρωθυπουργοῦ, ἢ τοῦ Προέδρου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Ἀλλὰ ἡ βουλὴ δὲν εἶναι καμιὰ οἰκογενειακὴ συναναστροφὴ ἀμοιβαίου θαυμασμοῦ. Δὲ μαζευτήκαμ' ἐδῶ γιὰ νὰ συγχαίρει ὁ ἕνας τὸν ἄλλο. Τὰ μέλη τῆς βουλῆς μποροῦν νὰ μιλοῦν ὅπως θέλουν ἀπὸ τὸ βῆμα, ἢ στὸν τύπο. Ἀλλὰ ὁ μεγάλος ὄγκος τῆς Δημοσίας Γνώμης σ' αὐτὴ τὴ χώρα δὲν πιστεύει πὼς τὸ Πολωνικὸ Σχέδιο θὰ πραγματοποιηθεῖ μ' ἕνα ἀνθρωπινὸ δημοκρατικὸ τρόπο. Θὰ ἐνθουσιαζόμουνα ἐὰν ἐμαζεύουνταν ἡ Ρωσσία, ἡ Πολωνία, ἡ Γερμανία κ' ἡ Γαλλία καὶ ἑτοιμάζουνταν νὰ συνεργαστοῦν μέσα σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα ἀνεχτική. Ἀλλὰ μὲ τὴ μεταφορὰ ἑκατομμυρίων Πολωνῶν, μὲ θανάτωση ἑνὸς

μεγάλου ἀριθμοῦ Πολωνῶν πολιτικῶν, καὶ ἡγετῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων, καὶ κάθε ἀτόμου ποὺ δὲν προσυπογράφει τὶς ὁλοκληρωτικὲς ἰδέες τοῦ Στρατάρχου Στάλιν, ἔχω σοβαρὲς ἀμφιβολίες γιὰ τὴ διεξαγωγὴν αὐτοῦ τοῦ δημοκρατικοῦ δημοψηφίσματος. Ἔχω δεῖ αὐτὰ τὰ δημοκρατικὰ δημοψηφίσματα, ποὺ ἔγιναν προηγουμένως. Ἔχω δεῖ προσπάθειες ποὺ ἔγιναν, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρό, γιὰ νὰ περιπλέξουν τὸν κόσμο σὲ μιὰν ἀπόφαση, ποὺ θὰ προσπαθήσει νὰ παρουσιάσει τὴν κατάσταση ὡς ἐγκλείουσαν ἑνότητα. Ἡ μέθοδος εἶναι:- Ἕνα σχέδιο ἀποφασίζεται πρωτοῦ πᾶς σὲ μιὰ συνεδρίαση, κι' ὁ καθένας κατόπι (στὴ συνεδρίαση . . .) νὰ ψηφίσει μὲ ὑποταγή, εἰδ' ἄλλως θὰ βαφτιστεῖ προδότης ἢ ἄτιμος. Εἶμαι ἕνας ἄνθρωπος ποὺ δὲ σκοτίζεται γιὰ τὶς ἐπιθέσεις ποὺ θὰ μοῦ γίνουν γιατὶ πάντα μοῦ συμβαίνει νὰ ὑφίσταμαι ἐπιθέσεις, καὶ γιαφτὸ παρηγοροῦμαι.

Τὸ γεγονὸς εἶναι ἐντούτοις, πὼς βρῆκαν μιὰ τελειωμένη κατάσταση στὴν Πολωνία. Ὁ Στρατάρχης Στάλιν ἐδημιούργησε τὴν Ἐπιτροπὴ τοῦ Λοῦπλιν καὶ τὴν ὑποστηρίζει σὲ κάθε περίπτωση, γιατὶ εἶναι ἡ ἐπιτροπή του, ἡ κυβέρνηση του, . . . Θὰ συνεχιστοῦν οἱ περαιτέρω μεταφορὲς πληθυσμοῦ τῆς Πολωνίας, καὶ θὰ συνεχισθοῦν τὰ ἐγκλήματα ἐνάντια σὲ κάθε ἀντίσταση τοῦ Στάλιν, ἑωσότου φέρει τὰ πράματα στὸ δημοψήφισμα. Εὔχομαι φυσικὰ νἆναι διαφορετικά· ἀλλὰ δὲ μοῦ φαίνεται.

Τὰ μέλη τῆς Βουλῆς μιλοῦν γιὰ τὶς στερεὲς βάσεις ποὺ ἐτέθησαν γιὰ τὴ μεγάλη ἑνότητα τῶν τριῶν Συμμάχων, ποὺ θὰ λειτουργήσει 25 χρόνια. Δὲν εἶναι ρεαλιστές, μιλώντας κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο. Μόνο παιδιαρίζουν.

Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ παιδιαρίζουν ἄντρες καὶ γυναῖκες ποὺ σκέφτουνται, ποὺ γνωρίζουν πὼς οἱ Μεγάλες Δυνάμεις εἶναι καθ' ὅλα ἕτοιμες νὰ κυριαρχήσει ἡ μιὰ τῆς ἄλλης, οἰκονομικῶς καὶ στρατιωτικῶς, ὅταν ἔλθει ἡ ὥρα.

Ἡ Συμφωνία τῆς Γιάλτας εἶναι σπουδαιότερη γιὰ ὅ,τι παρασιωπᾶ, παρὰ γιὰ ὅ,τι λέγει. Παρουσιάζεται, σὰν τὸ Χάρτη τοῦ Ἀτλαντικοῦ, καὶ τὶς ἀποφάσεις τῆς Τεχεράνης, σὰν ἕνα ἀνακάτωμα λέξεων χωρὶς σημασία ἢ ρεαλιστικότητα γιὰ κάθε ἄτομο ποὺ εἶναι πολιτικὰ ἔντιμο. Ἂν τὰ μέλη σκέφτουνται διαφορετικά, καίτοι εἶναι ἐννελῶς τίμιοι, αὐταπατήθησαν ἄσχημα.

Ἡ συνδιάσκεψη τῆς Γιάλτας, δὲν ἀντιμετώπισε τὴν κατάσταση.

Σὰ σοσιαλιστὴς ὑποστηρίζω πὼς ὁ σημερινὸς πόλεμος ἔγινε λόγω τοῦ οἰκονομικοῦ καὶ βιομηχανικοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν κυβερνούντων τάξεων τῆς κάθε χώρας. Ἐχύσετε τὸ αἷμα ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, ἐκαταστρέψετε ἑκατομμύρια σπιτιῶν, ἐραγίσετε ἑκατοντάδες χιλιάδες καρδιῶν, σὲ κάθε χώρα. Ἂν δὲν ἐκμηδενήσετε τὴν οἰκονομικὴ καὶ χρηματιστηριακὴ δύναμη, (ποὺ προξενεῖ τὸν πόλεμο) τότε ἕνα καινούργιο ξέσπασμα θὰ γίνει ὅταν ἕνας ἄλλος ἀντίπαλος σηκωθεῖ, πανίσχυρος γιὰ τὸν παρόντα συνδιασμὸ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων.

Γιαφτὸ καταδικάζω τὴ Συνδιάσκεψη τῆς Γιάλτας, καθόσον εἶναι μιὰ ὑποκριτικὴ διακήρυξη, ποὺ δὲν ἔχει πραγματικὴ βάση οἱουδήποτε εἴδους.

ΜΟΝΟ ΜΕ ΤΗ ΓΡΟΘΙΑ!

Μοῦπε κάποιος μου σύντροφος: «Σύντροφε Χειμαρίδη,
πάλι τραγούδι δὲ θὰ πεῖς;»
Κ' ἐγὼ τοῦ ἀποκρίθηκα μὲ λόγια σὰ λεπίδι,
ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς:

«Ἀγαπημένε σύντροφε: δὲν εἶναι μὲ τὰ λόγια
ποτές—ἀκοῦς!—ὁποὺ νικᾶ
ἡ παιδεμένη ἐργατιά, μὰ μόνο μὲ τὴ φλόγα,
καὶ ροζιασμένη τὴ Γροθιά!

Μόνο στερνά, πολὺ στερνά, τραγούδια καὶ τὰ γέλια
θαρθοῦν, στὴν ἅγια τὴ Στιγμή,
ποῦ θαγκαλιάσει ὅλους μας—παιδιά, γέρους, κοπέλια,
ἡ Μάνα ἡ Σοβιετική!

13-3-44

ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΟ ΜΑΣ

Τὰ σύνορ' ἂν πλαστήκανε ἀπ' τὸ «Θεόν»—ὥς λένε
οἱ.. «χριστιανοὶ» ἀστοί—
ἢ ἀπ' τὸ «Διάβολον», ἐμᾶς, σύντροφοι, δὲ μᾶς γνοιάζει
δὲ μᾶς ταράζει τὴ ψυχή:

Μὰ τοῦτο μόνο ξέρουμε, καὶ τὸ βροντοφωνοῦμε
μέχρι τὸν ἕβδομο οὐρανό:
Τὰ σύνορα πλαστήκανε γιὰ νὰ τὰ δρασκελάει,
σὰν τὸν πλατὺ ὠκεανό,

σύντροφοι, ὁ Κόκινος Στρατός, τὴ Λεφτεργιὰν ἁπλώντας
σὰν ἀνοιξιάτικη ἀβγή,
π' ὅπου περάσει ὅλα ξυπνοῦν, ἄνθρωποι ζὰ καὶ φύση—
κι' ἀρχίζει πάλιν ἡ ζωή!

9-4-44

ΓΙΩΡΓΗΣ ΧΕΙΜΑΡΙΔΗΣ

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ:

ΣΙΜΟΝΟΦ: "ΟΙ ΡΩΣΣΟΙ" (δρᾶμα)

Ἀναμφισβήτητα κάθε μεγάλο λαϊκὸ κίνημα, ποὺ ἀναταράζει τὰ λιμνασμένα νερὰ μιᾶς δοσμένης στατιμότητας, καὶ χαράζει γραμὲς καὶ κατευθύνσεις στὴν ἐξέλιξη τοῦ ἀνθρώπου,—κάθε τέτοιο κίνημα προσφέρει πάντα ἄφθονο ὑλικὸ στὴν Τέχνη τῶν λαῶν συνήθως ὑλικὸ μὲ ἐπικὲς δυνατότητες. Γιατὶ κάθε τέτοιο κίνημα ἀποτελεῖ τὴν πλούσια συνισταμένη τῶν λαϊκῶν πόθων κ' ἐπιδιώξεων, κ' ἐξελίσσεται σὲ πνευματικὴν ἱστορικὴ δύναμη. Τότες ἡ Τέχνη, βρίσκοντας τὸ ζωντανὸ αὐτὸ ὑλικὸ τὸ παίρνει, τὸ ζυμώνει, τὸ διαπλάθει καὶ τὸ διαμορφώνει σὲ μορφὲς ζωντανές, βιώσιμες κι' ἀνάλογες φυσικά.

Προϊόντα τέτοιων κινημάτων εἶναι τὰ πιὸ πολλὰ διαμάντια τῆς Παγκόμιας Τέχνης: Ὅμηρος, Αἰσχύλος, Τραγούδια τοῦ Ὀρλὰν, Νιμπελοῦγκεν, Τέχνη τῆς Ἀναγέννησης, Ντοστογιέφσκη Παλαμᾶς κι' ὅλη ἡ Τέχνη ποὺ δημιουργήθηκε καὶ θὰ δημιουργηθεῖ γύρω ἀπὸ τὸ σημερινὸ πόλεμο. Τέτοια ἔργα ἔχουμε ὑπόψη τοὺς «Ἀντάρτες» τοῦ δικοῦ μᾶς Κέτση, τὸ «Daylight on saturday» τοῦ Ptiestley τὰ «Τραγούδια τοῦ Θ. Πιερίδη, τὸ Στρατόπεδο Χαϊδαριοῦ» τοῦ Θ. Κορνάρου, τοὺς «Ρώσσους» τοῦ Σιμόνοφ κλπ. κλπ. (Βέβαια πολλοὶ θ' ἀπορήσουν γιατὶ λέμε «λαϊκὸ ποίημα», τὸ σημερινὰ πόλεμο. Νομίζουμε πὼς σὲ μερικὲς φάσεις του ἔχασε τὸ δοσμένο ἰμπεριαλιστικό του χαραχτήρα κ' ἐξελίχτηκε σὲ ἀντιφασιστικὸ κίνημα, παρόλο ποὺ οἱ «διεξαγωγεῖς» του ἡγέτες δὲν ἀγκάλιασαν τὸ λαὸ καὶ τὸ θέλημά του, μηδὲ πολέμησαν εἰλικρινά—καὶ παρόλο ποὺ ἡ πιθανότητα ἐξαπάτησης ὑπάρχει. Εἶνα ὅμως γεγονὸς ὅτι οἱ λαοὶ πολεμούσανε μὲ γνήσιες ἀντιφασιστικὲς προθέσεις. Κ' ἔγραψαν τὰ ἔπη τῶν διαφόρων ΕΑΜ, ποὺ θὰ μείνουν ἀλησμόνητα στὴν Ἱστορία.

Τῆς Ρούσικης Ἐαμικῆς ἀντίστασης γέννημα εἶναι οἱ «Ρῶσσοι» τοῦ Σιμόνοφ. Ὁ Σιμόνοφ παίρνει χαραχτηριστικὲς σελίδες ἀπὸ τὴ μαχητικὴ δράση τῶν Ρώσσων Ἀνταρτῶν, καὶ τὶς συνθέτει σ' ἕνα ὁλοζώντανο κομάτι τέχνης. Κυριαρχεῖ ἄτεγχτος ὁ ρεαλισμὸς τῆς πολεμικῆς πραγματικότητας. Μιὰ φλόγα ἀνάβει στὶς καρδιὲς καὶ φωτίζει τὸ χιονισμένο πλαίσιο, καὶ τὸ ἐχτεταμένο βάθος τῶν γεγονότων: ἡ φλόγα τοῦ **πατριωτισμοῦ, τῆς ἀγάπης πρὸς τὴ χώρα ποὺ θρέφει κι' ἀνασταίνει, καὶ ζεῖ τοὺ ἀνθρώπους της σ' ἕνα δίκαιο σύστημα. Εἶναι, ἀλήθεια, ἡ πρώτη φορὰ ποὺ βρίσκουμε τὸν πατριωτισμὸ σὲ πλέρια δικαίωση, τόσο στὴ ζωὴ ὅσο καὶ στὴν τέχνη. Κι' ἀκόμα, σὰν ἐπακόλουθα: αὐτοθυσία, ἡρωϊσμός, μπολσεβίκικο θάρρος.**

Τέτοιο τὸ δρᾶμα τοῦ Σιμόνοφ, σχεδὸν ἕνα ἔπος, σὲ μορφὴ διαλόγου, ποὺ ὅμως φτάνει σ' ὀξεία δραματικότητα: Ὅταν ἕνας γέρος ἀγωνιστὴς σκοτώνει τὸν προδότη του ξάδερφο' ὅταν μιὰ ἀντάρτισσα χάνει τὸν ἀγαπημένο της' ὅταν μιὰ μάνα ἀκούει τὸ σκοτωμὸ τοῦ γιοῦ της ἀπ' τοὺς δήμιους του ποὺ φιλοξενεῖ ὅταν μι' ἄλλη αἰχμάλωτη ἀντάρτισσα ἀηδιάζει ἕνα παλιό της

σύντροφο, πού, χωρίς έκείνη νά ξέρει τό γιατί, παρουσιάζεται γιά προδότης στούς έχθρούς, μέ άποστολή, έννοεϊται,—ε, τότε καταλαβαίνει κανείς πόσο πλεγμένες είναι οί ρεαλιστικές συνθήκες, καί πόση δραματικότητα προκαλούν.

Μά στό τέλος ή φλογερή όρμητικότητα τών δημιουργικών δυνάμεων σπάει τή σφιχτή δέση, καί πάνω άπ' τά έρείπια, δικά της καί ξένα, όδεύει πρός τή Λύση, τήν Καθολική Λύση . . .

—ΗΟΜΟ.—

Δ. ΧΑΜΠΟΥΛΙΔΗ: "ΠΑΛΜΟΙ" (ποιήματα)

Οί «Παλμοί»: τί είναι ;—

Μιά κραυγή διαμαρτυρίας γιά τή Σκλαβιά τού Σήμερα, κ' έλπίδας γιά ένα ώραίο, ποιητικό κι' όνειρεμένο Αύριο:

> Άνθρωπε δύσμοιρε, σοφέ, τρανέ, Κυρίαρχε,
> —όμως ποτέ τήν εύτυχία δέν τήν άγνάντεψες.
> Άπ' τού κλουβιού τής κοινωνίας τώρα πέταξε
> τίς μαυρισμένες σιδερόπλεχτες κιγκλίδες.
> Γίνου κι' έσύ σάν τά πουλιά ένα, καί πέταξε
> κι' έσύ τά δαχτυλίδια πού σέ πνίγουν.

Μιλά ένας, άπό τούς τόσους άνθρώπους, πού μίσησε τής Σκλαβιάς τά κακά κι' άγάπησε τή Λεφτεριά, τήν Τέχνη, τή Μούσα, μέ τό δικό του βέβαια τρόπο. Ώραιοπαθής, ρωμαντικός, μέχρι τή νοσηρότητα κάποτε, μά είλικρινής άπ' τό δικό του « standpoint ». Πρώτη φορά στά φτερά τού στίχου ξεχύνει τόν έαυτό του, είλικρινά στήν ούσία, μά έπιτηδευμένα στή μορφή, κι' όχι πετυχεμένα.

Είναι άλήθεια πώς δέν ίκανοποιεί ή μορφή τών τραγουδιών του: ό σκληρός κι' άμουσος γι' αύτό στίχος, οί χασμωδίες, ή άρρυθμία κ' ή άκανονησιά στά μέτρα, ή κακή χρήση τού προπαροξύτονου κι' όξύτονου στίχου, ή άτεχνη ρίμα.

Μά, γι' αύτό, δέ σημαίνει πώς χάνεται όλότελα ή άξία τών «Παλμών:» Παρ' όλα τούτα, οί «Παλμοί» παραμένουνε μιά άξιόλογη προσπάθεια, πού βρίσκεται, άν κι' όχι πλέρια, μέσα στήν πορεία τής Έποχής μας. Κι' αύτό είναι, ίσως, έκείνο πού προσδίνει όση άξία έχουνε στούς «Παλμούς».

—ΗΟΜΟ.—

Τιμή: ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ 4 1/2 ΓΡ.
Η ΧΡΟΝΙΑ 6 ΣΕΛ.

Γ. ΧΕΙΜΑΡΔΗΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁδὸς Ἁγ. Ἀντωνίου Ἀρ. 1
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
Α. Α. ΓΡΥΣΠΗ